

SAPTĂMÎNAL EDITAT DE GRUPUL PENTRU DIALOG SOCIAL
ANUL V • Nr. 4 (207) • 26 ianuarie-1 februarie 1994 • 16 pagini • 120 lei

Dorel Șandor pag. 12-13

Despre anul politic 1993

Restaurația în cultură pag. 7

Semnează: Gabriel Andreescu
și Anca Oroveanu

Vara trecută, cu ocazia unei întâlniri la Costinești dedicate presei, dl. Hrebenciuc a fost întrebat ce părere are Guvernul României în legătură cu "lista neagră" pe care tocmai o alcătuisse C.V. Tudor și care cuprindea un număr însemnat de personalități din Opoziție. Secretarul general al Guvernului a dat un răspuns echivoc, ceea ce nu a surprins prea mult, dar nu a putut să nu trezească îngrijorări. Acum, când același C.V. Tudor confecționează o listă neagră cu "spioni CIA" și trădători priște care se află ministrul Apărării Naționale, dl. A. Năstase, un număr impresionant de consilieri prezidențiali etc., adică numai personalități din nucleul "dur" al Puterii, faptul că reacția oficială rămâne echivocă nu doar îngrijorează, dar ne lasă perplexi. Iar aceasta cu atât mai mult cu cât PRM, cîrmuit de C.V. Tudor, rămîne un aliat al actualului guvern, pe care l-a sprijinit cu consecvență în Parlament.

Cine conduce, în fond, această țară? Ce **ANDREI CORNEA** responsabilități are acest guvern, al cărui șef, dl. Văcăroiu, se duce la congresele Partidului România Mare? Cunoșteau sau nu mai mulți miniștri filmul propagandistic de montaj, confecționat în atelierele guvernamentale de reprezentanții PRM și difuzat pe 30 decembrie la TV? Dl. gen. Spiroiu a trimis, ce-i drept, o scrisoare de protest Senatului, cerînd comisiei pentru disciplină a acestuia să ia poziție împotriva senatorului Tudor. Dar domnia sa nu a ales totuși, spre a se apăra, calea normală pentru un stat de drept, aceea a justiției. Să știe cumva ministrul forțelor armate că justiția română nu-i va da lui mai multă dreptate decît a făcut-o în cazul fostului procuror general, dl. Robu? Iar actualul procuror general, dl. Manoaș-Drăgulin, cunoscînd bine întreaga istorie a proceselor lui C.V.T., se ține grijuliu deoparte și nu întreprinde vreo acțiune, deși asemenea acuze ar putea leza securitatea națională.

Ce fel de conducători sînt aceștia pe care insultele și calomniile venite dintr-o anumită parte nu-i tulbură prea mult și a căror demnitate se înclină degrabă înaintea unor obscure și mărginite interese?

Între timp, se fac precipitate preparative pentru intrarea în Guvern a PUNR, adică a partidului condus de alt extremist, dl. Gh. Funar, care nu s-a sfîșit să-l insulte de mai multe ori chiar și pe președintele Iliescu. Dar poate mai grav este că primarul Clujului, partaș la vreo afacere a Caritas-ului fie

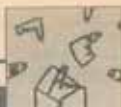
Interviul săptămîinii: Ion Iliescu, președintele României pag. 8-9-10

și numai pentru că a susținut-o pulșic și sfidător, perseverență în a insulta minoritatea maghiară, pîrînd decîs să continue "războiul inscripțiilor". Și totuși PUNR-ul, complice cu președintele său de care nu s-a dezis niciodată oficial, responsabil decît pentru escaladarea tensiunilor inter-etnice în Cluj, perceput în străinătate și pe bună dreptate ca un partid govin și ultra-naționalist, pare un partener de coaliție mai dezirabil pentru o guvernare ce se pretinde democrată, pro-europeană și pro-NATO, decît Convenția sau PD ce dețin împreună nu mai puțin decît 47% din fotoliile Parlamentului. Iar sofișmele d-lui A. Năstase sau ale d-lui Iliescu menite a justifica o asemenea opțiune și a respinge oferta Opoziției curg fără încetare, în răspărul bunului-simț, al interesului național și al inteligenței normale. În ce țară, totuși, trăim?

Luîndu-i un interviu președintelui Iliescu, am sperat, totuși, într-o reacție. Ea n-a venit. Sau ea a fost nefericit de anemică, de echivocă, de prudentă. Firește, nici C.V. Tudor, nici Funar nu sînt simpatizați la Cotroceni, dar poate dezagrabă ca niște excentricități fără relevanță politică specială. Iar alianța parlamentară sau chiar guvernamentală cu ei apare aceluiași președinte al României drept un "dat", aproape o fatalitate, poate dezagrabă uneori, dar sigur inevitabilă.

Și un detaliu: președintele a rămas mai tot timpul interviului senin și surîzător. S-a încruntat totuși, la un moment dat: atunci cînd și-a "amintit" că stă de vorbă cu cei de la GDS și de la revista "22". Ne-a cam muștrat cu această ocazie. Ne-a flectat reproșuri. Ne-a vorbit fără menajamente. Aici, la GDS și în revista acestuia, există - după domnia sa - o mulțime de grele păcate: spirit elitist, intoleranță, partizanat politic, mai cu seamă exclusivism.

Așadar, lucrurile ar sta cam așa: Gh. Funar, C.V. Tudor, A. Păunescu - niște temperamentalii, ce nu trebuie identificați cu partidele ce cu onoare conduc. Paul Everac - un manager slab al Televiziunii și alții. Tabletele sale, răstălmăcite numai de rău-voinici - eforturi onorabile de susținere a valorilor naționale. M. Ungheanu la Cultură - un detaliu neosemnicificativ. Dl. Văcăroiu la palatul Victoria - o încurajare pentru reformă. Iar "România Mare" - ni e-a dat a înțelege de la cea mai înaltă autoritate politică a țării - e un fel de "22", poate totuși o idee mai agresiv!

CHESTIONAR '94

1. În revista "22" mă interesează mai ales:
 1. editorialul
 2. scrisorile de la cititori (Curier)
 3. cronică (sau comentariile) politice
 4. rubrica "Accente"
 5. interviul săptămânii
 6. anchetele sociale (Dosar "22")
 7. comentariile despre proiectele de legi în curs de votare în Parlament
 8. eseu filosofic
 9. eseu cultural
 10. comentarea sondajelor de opinie
 11. actualitatea culturală:
 - a) cronică de carte
 - b) cronică expozițiilor
 - c) cronică de film
 - d) cronică de teatru
 12. comentariul despre TVR
 13. istoria religiilor

II. Care sînt autori care vă interesează în revista "22"? (Enumerati în ordinea preferințelor.)

III. Enumerați personalitățile care v-ar interesa să răspundă în "22" la "Interviul săptămânii".

IV. Ce teme noi v-ar interesa să fie abordate în "22":

1. educație
2. sport
3. viața cotidiană din țările occidentale
4. informații culturale asupra săptămânii care urmează (cărți, spectacole, expoziții)
5. numiți rubrici dorite de dvs.

V. Cum vi se pare ilustrația grafică a "22":

1. foarte bună
2. bună
3. proastă

VI. Cum vi se pare tehnoredactarea revistei:

1. liberă este prea mică
2. liberă este convenabilă

Cititorii ale căror scrisori se vor publica vor primi - bineînțeles, gratuit - prin poștă numărul respectiv din "22" (sau, dacă sînt abonați, vor primi un număr în plus). De aceea vă rugăm să scrieți citit adreselor.

Așteptăm răspunsurile dumneavoastră pe adresa: Redacția revistei "22", Calea Victoriei nr. 120, București, cu mențiunea **PENTRU CHESTIONAR '94**.

Preșe

Răspunsurile la chestionar se vor da după 3-4 luni de la prima lui publicare, pentru ca scrisorile, din țară și din străinătate, să aibă timp să ajungă pînă la noi. Cititorii ale căror scrisori se vor publica vor primi - bineînțeles, gratuit - prin poștă numărul respectiv din "22" (sau, dacă sînt abonați, vor primi un număr în plus). De aceea vă rugăm să scrieți citit adreselor.

PREȚUL ABONAMENTELOR DEJA CONTRACTATE NU SE MODIFICĂ, INDEPENDENT DE SCHIMBĂRILE ULTERIOARE ALE PREȚULUI REVISTEI.

LA SEDIUL REDACȚIEI PUTEȚI
CUMPĂRA DIN STOC:

Anul 1990, numerele 12, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 24, 25, 29, 32, 33, 38, 41, 44.

Anii 1991, 1992, 1993.

Exemplarele vechi sînt comercializate la prețuri actual ale revistei. De asemenea, redacția "22" ține la dispoziția doritorilor "Raportul asupra evenimentelor din 13-15 Iunie" (120 lei), precum și Edițiile speciale: "22" - "Suspiciunile de fraudă", "Oslobodenje" (două ediții).

2

1994
Nr. 4

CITITORII NE RĂSPUND LA CHESTIONAR

Chestionarul "22" vi-l trimitem pe o foaie, asta pentru a nu tăia o parte din pag. 2 a revistei. Aș avea următoarea propunere: Să publicați cărți de istorie (P.P. Panaitescu, Nicolae Iorga etc.) într-o așa-numită BIBLIOTECA ISTORICĂ - "22".

I. Rubrici în ordinea preferințelor: 1. editorialul; 2. cronică (sau comentariile) politice; 3. cronică (sau comentariile) politice; 4. rubrica "Accente"; 5. interviul săptămânii; 6. eseu filosofic; 10. comentarea sondajelor de opinie; 11. actualitatea culturală: a) cronică de carte; c) cronică de film; d) cronică de teatru; 13. istoria religiilor.

III. Personalități la "Interviul săptămânii": Corneliu Coposu, Horia Rusu, Dina Patrîciu, Vintilă Brătianu, Sergiu Cănușcu, Gabriel Andreescu, Mircea Ionescu-Quintus, Violet Cătarămă, Ion Diaconescu, Ioan Lup, Doina Cornea, Radu Cîmpeanu, Eduard-Victor Gugul, Nicolae Manolescu, Stelian Tănase, Ticu Dumitrescu, Mircea Nicolae, Marian Munteanu, Petre Roman, Victor Babiuc, Adrian Severin, Ion Rațiu, Ioan Alexandru, Ana Blandiana, Petre Mihai Băcanu, Victor Rebengiuc.

IV. Teme noi: 2. sport; 4. informații culturale asupra săptămânii care urmează (cărți, spectacole, expoziții).

V. Rubrici noi: istorie, incursiuni în paranormal.

Sorin Căpitănescu, Craiova

I. Ordinea în care mă interesează rubricile din "22" este următoarea: 1. cronică (sau comentariile) politice; 2. comentariile despre proiectele de legi în curs de votare în Parlament; 3. anchetele sociale (Dosar "22"); 4. interviul săptămânii; 5. editorialul, rubrica "Accente"; 6. documente ale Revoluției; 7. actualitate; 8. eseu filosofic; 9. eseu cultural; 10. cultura religiilor; 11. actualitatea culturală; 12. comentariul despre TVR; 13. scrisorile.

II. Autori: 1. Tia Șerbanescu, 2. Ilie Șerbanescu, 3. Horațiu Pepine, 4. Raduța Struc-Brunaru, 5. Rodica Palade, 6. Gabriela Adameșteanu și ceilalți. Iar în mod special PERJO, care conferă nota de personalitate revistei dumneavoastră! Sincerii să fim, mai puțin "deschizi" desenele, apoi citim revista, așa cum arătam mai sus, aproape "din scoarță-n scoarță".

III. Personalități la "Interviul săptămânii": Petre Roman, Andrei Pleșu, Dorcel Șandor, Octavian Paler, Alexandru Paleologu, Eugen Dîjmarescu, Nicolae Manolescu, Ion Rațiu, Dan Berindei, Florin Constantiniu, Regele Mihai, Adrian Severin.

Ar fi interesant să aveți uneori colaboratori de la alte ziar/reviste (Alina Mungiu, Dr. Barbî, Tudor Octavian).

IV. Teme noi: educație civică; reforma în Europa Centrală; informații culturale din străinătate.

Vă rugăm păstrați ortografia!

Fam. dr. Aurelian Vlad, Timișoara

Sînt încântat de revista dumneavoastră și alături de "România liberă" reprezentați presa cu cea mai profundă și înalțătoare informație din țară. Prin rezistența morală cu care vă opuneți puterii actuale și nedreptăților acestui sfîrșit de secol, se luminează imaginea adevărată a lucrurilor și alungă din comunismul din esența lor se realizează mîntuirea noastră. Este un proces lung și greu, dar împreună vom reuși.

I. Rubrici în ordinea preferințelor: 1. eseu filosofic; 2. interviul săptămânii; 3. cronică politică; 4. editorialul; 5. eseu cultural; 6. istoria religiilor; 7. comentarea sondajelor de opinie; 8. comentariul despre proiecte de legi în curs de votare în Parlament; 9. actualitatea culturală - a); b); c); d); 10. rubrica "Accente".

III. Personalități la "Interviul săptămânii": 1. Regele Mihai, 2. Emil Constantinescu, 3. Ana Blandiana, 4. Corneliu Coposu, 5. Doina Cornea, 6. Petre Mihai Băcanu (intemeietorii și creatorii Opoziției), 7. Ion Rațiu, 8. Ion Iliescu (pentru afara adevărată), 9. Ion Țiriac, 10. Viacheslav Havel, 11. Mircea Lucescu (omul care a dus fotbalul românesc în Italia și este o foarte puternică personalitate).

IV. Teme și rubrici noi:

- O rubrică cu Mircea Lucescu despre fenomenul fotbalistic mondial. În această rubrică se pot dezvolta foarte multe idei (politice, economice, filosofice, acomodare la modul de viață al italienilor, importanța fotbalului în viața italienilor). Fotbalul este foarte aproape de sufletul omului, iar fotbalistii sînt considerați mai aproape de artiști. În acest sens puteți să vă documentați la domnul Cristian Țopescu.

Strat Vanilică, com. Zăpudeni, Jud. Vaslui

Răspunsul meu la chestionarul "22" este următorul:

I. În revistă mă interesează mai ales: 1. editorialul; 5. interviul săptămânii; 11. actualitatea culturală - a, b, c, d; 13. istoria religiilor;

III. La interviul săptămânii m-ar interesa să răspundă directorii de teatre, oameni de cultură, cum ar fi: profesori universitari, Dan Grigore, Victor Simion ș.a.

IV. Teme noi: informații culturale asupra săptămânii care urmează - cărți, spectacole, concerte, expoziții

V. Ilustrația grafică a revistei este foarte bună.

VI. Cu mulțumiri pentru bucuria pe care mi-o faceți de fiecare dată cînd primesc și citesc revista "22".

R. Drăghicescu

P.S. Am ezitat să vă scriu aceste P.S. și totuși o fac pentru că vă respect și am multă considerație pentru profesionalismul dvs.

Vă rog frumos nu mai scrieți "sint", "sintem". Pentru mine este ca și cum ați citi "este multe". Sînt născută în anul 1938 și eu am învățat în școală nu mi-au putut șterge lungii ani în care s-a încercat mutilarea limbii române. Probabil dvs. sunteți tineri și așa v-au învățat. Păcat! Am scris "plăcut" nu pentru că sunteți tineri, evident.

IMPORTANT • IMPORTANT • IMPORTANT

Stimați abonați, Deoarece sumele expedite prin mandate poștale ajung foarte greu în contul nostru, vă rugăm să vă prolongiți abonamentul cu o lună înainte de a expira, astfel încît redacția să poată lua cunoștință de intenția dvs. Veți evita astfel întreruperea abonamentului "22".

Revista "22" anunță exclusivitatea difuzării sale în străinătate. Difuzorii de presă neautorizați de redacție (inclusiv RODIPET) vor trebui să răspundă conform prevederilor legale.

CITITORII DIN STRĂINĂTATE se pot abona la revista "22" depunînd costul abonamentului în conturile noastre deschise la Banca Comercială Ion Țiriac S.A. București, Str. Doamnei nr. 12: pentru dolari în contul 4120253230, pentru mărci în contul 4120253231, pentru franci francezi în contul 4120253235 (cu specificația: PENTRU REVISTA "22" sau trimițînd un cec (money order) pe adresa: Revista "22", Calea Victoriei 120, cod 70179, sector 1, București, România. Costul unui abonament pentru zona europeană este de 80 dolari pe an (40 dolari pe 6 luni, 20 dolari pe trimestru) sau echivalentul în orice monedă convertibilă: 140 DM anual (70 DM pentru 6 luni, 35 DM trimestrial), 500 franci francezi anual (250 franci pentru 6 luni, 125 franci trimestrial). Pentru celelalte continente, prețul unui abonament este de 100 dolari anual (50 dolari pe 6 luni, 25 dolari trimestrial) sau echivalentul în orice monedă convertibilă.

1994

26 ianuarie-1 februarie 1994

ILIE SERBĂNESCU

Reforma pierde o rundă decisivă

Ce perspective are reforma economică după încheierea consultărilor de la Cotroceni?

Blocată complet de la venirea la guvernare a Executivului Văcăroiu, reforma economică pierde în urma evoluțiilor din ultimele săptămâni încă o rundă, poate decisivă, în fața politici. Puterea este pe cale să realizeze marelui șlem și, cu aceasta, până și discuția despre reformă se închide. Deja a reușit practic să deturneze oferta concretă a Opoziției cu privire la o guvernare de coaliție. Prinț-o, de ce n-am spune-o, măiestrită combinație de stringere, dar și de cosmetizare, a rîndurilor sale, pare să-și prezerve nealterată majoritatea parlamentară care să-i permită a evita alegerile anticipate. Și, în sfîrșit, cu ajutorul lui Dumnezeu care a scăpat-o două luni de ninsoare și ger, precum și probabil cu concursul Occidentului care, din motive complexe, se va face a nu vedea că reforma-i mai mult de formă, va ieși din iarnă, din care nu mai rămăna maximum două luni.

Apropierea ieșirii din iarnă este în principiu o circumstanță favorizantă din punctul de vedere al reformei, tolerabilitatea socială la măsurile de austeritate fiind mai mare în lunile calde. Tot în principiu și evitarea unor alegeri anticipate este de bun augur pentru că, în eventualitatea acestora, ar interveni o inevitabilă amănare de multe-mulți luni în redemarea reformei, ceea ce în situația actuală a României ar fi un dezastru în plus. Asemenea perspective incurante pentru contextul reformei sînt însă anulate de faptul că este practic respinsă de la Cotroceni și prin incidența din întreg arealul Stîngii posibilitatea constituirii unui guvern de coaliție largă cu participarea Opoziției, care, în pofida problemelor pe care le-ar ridica, rămîne totuși unica alternativă reală la actualul impas politic și economic și, în orice caz, pentru reformă, pe lângă indispensabila competență necesară în identificarea soluțiilor, ar fi singura formulă de guvernare care, prin credibilitate și legitimitate, ar fi în stare să le și aplice.

Dar nu e conștient Guvernul de Acordul cu FMI?

Menținerea actualii formule de guvernare și a Executivului ei, oricît s-ar remania acesta pe parcurs, nu poate oferi absolut nici o garanție pentru reformă. Actuala majoritate parlamentară de stînga și guvernarea Văcăroiu sînt responsabili blocării reformei de peste un an de zile și ar fi greu de conceput că, de la o jumătate la alta, convingerile lor față de reformă s-au schimbat radical sau că, față de cererile FMI pentru întreprinderea reformei, vor aplica o altă atitudine decît cea de pînă acum: "zicem ca ei, facem ca noi". Majoritatea de stînga n-a fost în stare să spună deschis, de la început, un "da" în clar Acordului cu FMI tocmai din cauza reformei implicate. Din exact acest motiv a jucat ciroul Ordonanțelor. Și pentru a abilita Guvernul cu adoptarea acestora și-a pus la bătaie toată bateria de manevre politice. Stînga s-a decis să abandoneze aprobarea camuflată a Acordului cu FMI doar acum, după ce Opoziția i-a cerut în clar împărșirea puterii în schimbul partajării responsabilităților în aplicarea dificilă a reformei, de care este indispensabil nevoie în sine și nicicum doar pentru că e prevăzută în Acordul cu FMI? Și deoarec s-a decis în acest sens, caută acum să arunce păsca în grădina Opoziției, invitînd-o la aprobarea Acordului cu FMI prin capitulare politică necondiționată, cu argumentul "lupului moralist" că țara nu-și poate pierde timpul cu alegeri anticipate sau cu căutarea de noi formule de guvernare cînd trebuie făcută reforma și adoptat și aplicat Acordul cu FMI. Ce o fi împiedicat Stînga timp de peste un an de zile să-l determine pe dl. Văcăroiu să nu blocheze reforma? Și ce o fi eprit-o să-l fa-

că pe același domn Văcăroiu să încheie la vreme - încă în vară - Acordul cu FMI, care ar fi ajuns pînă acum să fie deja în mare parte și aplicat?

Va redemora totuși reforma?

Mesajul acestei experiențe - cu totul și cu totul intristătoare din punctul de vedere al corințelor reale ale economiei românești - ne spune la ce ne putem aștepta. Un redemaraș al reformei va avea loc pe termen scurt, intruct prin Ordonanțele pentru care Guvernul are abilitare se pot introduce rapid măsurile cerute de FMI. Și odată cu această adiere reformistă se vor primi și primele tranșe din creditul de la FMI. După aceea, va reînsera însă blocajul, cîci actuala guvernare nu este de fapt favorabilă reformei și, chiar dacă ar deveni favorabilă, este imposibil de gîndit că tocmai cei care au urmărit s-o blocheze vor fi exact cei în măsură s-o promoveze. Nu poate exista perspectiva unei reforme reale cînd Ministerul de Finanțe și însuși primul-ministru se înclină neoză, în ciuda evidențelor, a nu recunoaște subvenționarea camuflată a industriilor falimentare care constituie explicația inflației distrugătoare și cauza ultimă a performanțelor submediocre și necompetitivității economiei românești. Nimeni nu poate nega problemele dificile, economice și sociale, ale unor soluții de tip reformist în industriile falimentare, dar nerecunoașterea existenței acestora nu numai că nu rezolvă absolut nimic, dar nu face decît să adîncească dezastrul.

Dar pe termen mai lung ce se poate aștepta?

Pe rolul finanțării externe în influențarea unei schimbări radicale de optică a actualilor guvernanti de la București nu se poate conta în mod decisiv. Semnalele destul de transparente din partea Occidentului cu privire la locul marginal pe care îl rezervă României în ansamblul intereselor sale sînt repectate desigur nu fără replică de oficialitățile de la București. Ele se sînt degajate în fața unor eventuale presiuni din partea Occidentului în direcția reformei economice și politice. Și însuși capacitățile acestor presiuni de a fi cu efect devine derizorie. Bucureștii știe că Occidentul nu va închide robinetul. Și că, multumit sau nu de ceea ce se întîmplă în România, îl va deschide doar la limita interesului său marginal față de această țară. Prin FMI, sau pe o altă cale, ceva-ceva totuși va da, chiar dacă Puterea actuală nu va angaja România în mod serios pe calea reformei, pentru că Occidentul, deși exclude România din lumea lui, este interesat totuși ca în această zonă să nu mai fie încă un focar de conflict. Banii vor fi însă puțini, foarte puțini. Suficienți poate doar pentru supraviețuire, dar în nici un caz pentru dezvoltare. Cu guvernul tip Văcăroiu, autoritățile mult vizitate de atîția din arealul Stîngii ca soluție pentru România are minunată perspectivă.

Încă din vară, după cele cîteva dovezi de reformism, Puterea va face ultimă reforma pînă la iarnă următoare cînd, în fața absenței unei finanțări externe suficiente, se va juca din nou scenariul disponibilității reformiste, dar va fi ridicată iarăși aceeași problemă a condițiilor neprielnice adoptării tocmai în preajma iernii a măsurilor necesare. Și pentru tremururile care se pierd fără adaptarea gîtuilor de stringență la necrutătoarea competiție internațională de la sfîrșitul secolului XX aproape că nici nu mai contază că cineva s-ar decide măcar de a voi să pornească în sfîrșit reforma în economia reală. Este aproape suficient că n-a fost pornită pînă acum spre a fi convingi că România este deja periferizată prin însuși mediocritatea performanțelor economice pe care se încapățînează să și-o "autointretină" în numele unei protecții sociale false.

TIA SERBĂNESCU

Remanierea reformei

După ce a declarat în repetate rînduri că anul 1994 va fi anul decisiv pentru reformă și, în primul rînd, pentru marea privatizare, PDSR l-a început prin a negocia noua formulă guvernamentală cu partidele din propria coaliție considerate, în general - și nu fără temel -, drept principala frînă atît în ce privește reforma cit și în privința procesului democratizării societății. Dintr-o parte patru partide care susțin PDSR și care acumulează, atît separat cît și împreună, toate argumentele împotriva reformei, de bună seamă cel mai drag a fost ales. E vorba de PUNR, partid pe care dl. Fumar l-a adus pe culmile extremismului pe multiple căi: nu numai printr-o gesticulație naționalistă ale cărei ecouri au trecut granița și nu numai prin incapacitatea de a-și defini opțiunea economică altfel decît la modul comic ilustrat de dl. Fumar în campania electorală, ci și prin isteria numită "Caritas", care a omologat hazardul și șmecheria drept "principii" de prosperitate economică.

S-ar fi zis că o asemenea carte de vizită, maculată pe toate părțile, inhibă orice intenție de parteneriat pentru guvernare din partea unui partid ca PDSR, care se consideră "pe crucea taluzului" ale cărui spume au pătruns începînd din sezonul trecut și pe nisipurile plajelor europene. Numai că, în concepția PDSR, partid care, grație d-lui Adrian Năstase, nu duce lipsă de narcisism, unde merge o imagine, merge și negativul ei, fără ca lucrurile să se schimbe prea mult. Preocupat să nu-și "micșoreze forța", PDSR a preferat să se facă frate cu dracul pînă trece puntea decît să opereze vreo schimbare în front. Faptul că, de regulă, cine se face frate cu dracul riscă să rămînă așa nu l-a împiedicat pe liderii politici ai părților să modifice din mers dișeele și să încerce să radă etichetele pe care și le-au lipit singuri pînă acum. PDSR a uitat că e șantajat de PUNR de aproape o jumătate de an, timp în care a primit mai multe somații de pensie alimentară de la dl. Fumar. A uitat și că PUNR a cerut în Parlament demisia Guvernului. Iar PUNR, la rîndul său, a șters cu buretele toate nemulțumirile pentru faptul că a stat la ușa Guvernului atîta timp și a uitat că a votat în favoarea actualii echipe Văcăroiu în 17 decembrie. Conform PUNR, ce era bun pe 17 decembrie nu mai e bun pe 17 ianuarie și, în general, partidul acesta dă impresia că singura reformă pe care o cunoaște e cea prin care ajunge el însuși în Guvern. În nerăbdarea sa de a forța clanța Palatului Victoria, dl. Fumar s-a aliat cu dl. Victor Surdu (PDAR), jurîndu-și la Sarmizegetusa să fie alături la bine și la rău. Dar nu și în Guvern, intruct pînă acum, în declarațiile lor publice, liderii PUNR s-au abținut să amintescă de mariajul anterior cu PDAR. Vom vedea dacă-și vor aminti de oedele închinete de dl. Victor Surdu motorinei și brînzei atunci cînd se va discuta gestiunea Ministerului Agriculturii. Nu de alta, dar PDAR l-a mai făcut o dată praf, așa că are experiență, iar pentru dl. Surdu problemele de propagandă și demagogie nu mai prezintă demult nici un mister. Pentru că în toată această alchimie guvernamentală să ardă cît mai multe substanțe și să fie ficul voios, un post ministerial a fost oferit și trustului sindical CNSLR-Frăția. Dl. Miron Mitrea și-a și declarat disponibilitatea de a medita la această posibilitate, subiectul meditației sale transguvernamentale constituindu-i Ministerul Muncii și Protecției Sociale. La drept vorbind, nici nu era un efort prea mare. Cum d-nii Miron Mitrea și Victor Corbea nu mai sînt demult lideri sindicali, probabil că singura alternativă care le-a venit în minte a fost cea de miniștri. Ideea a fost votată "cu o largă majoritate", numai că are un embargo: nu într-un guvern PDSR-PUNR. Ca și cum un guvern serios ar accepta să "rezolve" problema sindicateror ungînd un lider sindical, deja uns cu toate alifile, cu un ministru. Problema care a rămas de rezolvat pentru PDSR e însă restul aliaților. Văzînd ce spor a avut PUNR jucîndu-și șansa și pe stînga și pe dreapta, celelalte două sucursale, PSM și PRM, s-au simțit frustrate. Nici ele nu mai suportă amănare și vor să se interneze cît mai repede în Guvern. "Am fost tratați ca niște frați oligofreni", s-a plîns A. Păunescu în numele partidului persecutat. După toate semnele, se plînge degeaba. În definitiv, nu-i cel din urmă guvern. Remanierea se vor mai face și nu încapă încoială că toată coaliția va fi multumită - dar pe rînd. PRM și PSM ar trebui să înțeleagă că nu poate intra toată lumea deodată. Întîi să se obișnuiască lumea cu ideea că PUNR e un partid "neoliberal". Pe urmă, să se acomodeze social-democrația din PDSR cu "neoliberalismul" din PUNR. Abia după ce se va vedea că nu-i nici o diferență între ele și că un "neoliberalism" de stînga e tot ce-i trebuia unei reforme originale, s-ar putea să vină vremea unei alte remanieri. Pînă atunci, pentru a amortiza șocul dintre reformă și PUNR, dl. Mircea Coșea a intrat în PDSR. Astfel, reforma a primit carnetul de partid. Dar nu e cazul să fim triști. Vorba lui Păstorel Teodorovanu, reforma merge înainte prin aceeași comuniști.

MARTI 18 IANUARIE

● **PD câștigă disputa cu PNȚCD**
Vicepreședintele PD (FSN), deputatul Adrian Severin, a obținut în urma discuțiilor cu senatorul PNȚCD Valentin Gabrielescu, mediate de prim-vicepreședintele țării Ion Diaconescu, disputată loc în Comisia politică de pe lângă Consiliul European.

● **Memorandumul cu FMI va fi dezbătut în Senat**
Sesiunea extraordinară a Senatului, convocată de președintele Oliviu Gherman în urma solicitării a 45 de senatori, va debuta în ziua de 25 ianuarie. Se dorește elaborarea în regim de urgență a rapoartelor pentru proiectele de legi propuse, care vizează exproprierea pentru cauza de utilitate publică, organizarea și funcționarea Poliției Române, constituirea fondului special în domeniul energetic, cadastral, componența nominală a consiliilor de administrație ale FPP, monopolul de stat și mai ales Memorandumul convenit cu FMI.

● **PL '93 despre înțelegerea de Cotroceni**
Liderul PL '93 Horia Rusu a apreciat drept "gafă" aserțiunea președintelui Iliescu din timpul întâlnirii cu CDR, conform căreia "răspunderea o purtăm cu toții". Horia Rusu consideră că doar Guvernul și partidele din actuala majoritate guvernamentală poartă răspunderea pentru situația în care se află astăzi România.

● **PDSR a hotărât să rămână la putere**
În cadrul conferinței de presă a PDSR, purtătorul de cuvânt al acestui partid, senatorul Dumitru Pălaru, a susținut că până în prezent nu s-au primit nici un fel de oferte din partea Convenției Democratice privind un dialog pe marginea unui nou cabinet.

MIERCURI 19 IANUARIE

● **PL '93 a încălcat pactul de neagresiune încheiat cu PNL**
Președintele PNL, Mircea Ionescu-Quintus, a prezentat o scrisoare a Biroului Permanent Central al PNL adresată Comitetului Director al PL '93 în care se ia atitudine față de declarațiile lui Dinu Patriciu privind "salutarea" convocării congresului extraordinar al PNL în data de 5 februarie. În opinia d-lui Quintus aceste declarații încaută în mod flagrant pactul de neagresiune încheiat de PNL și PL '93.

● **PUNR va intra în Guvern**
Președintele PUNR, Gheorghe Funar, a anunțat că în scurt timp primul-ministru va prezenta noua echipă a Executivului. Romanizarea guvernamentală va afecta cel puțin cinci portofolii, conducerea PUNR propunând cîte 3 candidați pentru acestea.

● **PDAR va sprijini viitorul guvern**
La conferința de presă a PDAR, liderul Victor Surdu a anunțat că partidul său a renunțat la penetrarea în Guvern deoarece nu are o puternică susținere parlamentară.

● **"PDSR nu va aluneca spre stînga"**
Posibilitatea alianței PDSR-PSM în vederea formării unui guvern de coaliție a fost exclusă printr-o declarație făcută de Doru Ioan Tărcășilă. Senatorul PDSR a afirmat că nu se va aluneca spre stînga cu PSM, considerînd că între cele două partide sînt diferențe de gândire politică. Totodată, într-un articol din ziarul "Vremea", Adrian Păunescu a arătat că după această afirmație ruptura dintre PSM și PDSR este definitivă.

● **Greva generală este totuși legală**
"Pentru a înăltura orice confuzie în legătură cu declanșarea conflictului colectiv de muncă la nivel național, CNS "Cartel ALFA" susține că aceasta este legal declanșată și că afirmațiile contrare au drept scop intimidarea membrilor noștri de sindicat și descurajarea oricăror demersuri făcute pentru apărarea intereselor lor economice, sociale și profesionale", se arată într-un comunicat al Cartelului ALFA. Și Federația Sindicatelor din Telecomunicații (afiliată la CNSLR-Frăția) a declarat că va intra în grevă generală.

● **Gen. Spiroiu cîntă C.V. Tudor**
Ministrul Apărării, gen. lt. Nicolae Spiroiu, a sesizat Comisia de disciplină a Senatului în legătură cu columnile publicate la adresa sa în "România Mare" și "Politica".

JOI 20 IANUARIE

● **PAC: remanierea, o soluție provizorie**
Nicolae Manolescu, apreciază apropiata remaniere guvernamentală doar o soluție provizorie a guvernanților pentru "a menține un intermînt". În opinia sa, alianța PDSR-PUNR va trebui refăcută curînd, fiind doar o stratagemă prin care partidul de guvernămînt încearcă să mascheze defensiva în

care se găsește, datorită respingerii ofertei Convenției Democratice.

● **O nouă rundă de negocieri liberale**
Astăzi s-a desfășurat o nouă rundă de negocieri între liderii PNL, PAC, PL '93 și PNL-CD, în vederea unificării liberale. În principiu au fost luate în discuție două propuneri. Una este cea inițiată de PL '93 care întrevide o unificare totală și imediată, pornită de la filialele teritoriale și certificată de congresele partidelor interesate. A doua - cea a PNL - mizează pe o unificare etapizată, începîndu-se cu faza alianței.

● **PUNR este gata de guvernare**
În cadrul conferinței de presă săptămînale, vicepreședintele PUNR Ioan Gavva a arătat că discuțiile cu partidul de guvernămînt se vor finaliza săptămîna viitoare. Conform d-lui Gavva, PUNR deține un program anticriză care prevede accelerarea privatizării, precum și restructurări importante în domeniul industrial.

● **PD (FSN): "Opoziția nu trebuie să dispere"**
Deputatul PD (FSN) Victor Babiu a afirmat în cadrul conferinței de presă a acestui partid că Opoziția nu trebuie să dispere în legătură cu lipsa unei reșeți din partea partidului de guvernămînt la propunerile CDR-PD. "Deși se profilează un guvern format din PDSR și partidele extremiste, există totuși în viitor posibilitatea angajării de negocieri și cu partidele din Opoziție", a opinat dl. Babiu.

● **Întîlnire Ion Iliescu-PDSR**
La Palatul Cotroceni s-a desfășurat o întîlnire între președintele Ion Iliescu și o delegație PDSR condusă de președintele executiv Adrian Năstase. Șeful statului a propus ca PDSR să devină un factor de inițiativă în găsirea unor puncte comune cu celelalte forțe pentru elaborarea unui pact politic.

Crearea unei noi majorități parlamentare nu se discută cu președintele și oricum este un deziderat mai greu de admis decît ideea pactului politic, a mai precizat președintele Iliescu.

● **CNSLR nu dorește PUNR în Guvern**
Consiliul Executiv al CNSLR-Frăția a hotărît calendarul acțiunilor greviste: 28 ianuarie, grevă de avertisment de o oră, prin concertarea acțiunii cu Cartelul ALFA și BNS; 28 februarie, grevă generală de o zi. După analiza rezultatelor și oportunității acestora, va fi declanșată sau nu greva generală pe termen nelimitat. Totodată, s-a hotărît participarea de principiu la actul de guvernare, prin preluarea portofoliului Ministerului Muncii. Nu s-a renunțat la ideea realizării unui guvern de coaliție și nu va fi acceptată participarea la actul guvernării în cadrul unui executiv care va cuprinde și PUNR.

VINERI 21 IANUARIE

● **Mircea Coșea a devenit membru al PDSR**
Dl. Mircea Coșea, președintele Consiliului pentru coordonare, strategie și reformă economică, a devenit membru PDSR, a anunțat dl. Adrian Năstase. Cu aceeași ocazie a fost prezentat și programul anticriză al PDSR. El cuprinde măsuri pentru accelerarea reformei și stoparea inflației, multe dintre ele prevăzute și în Memorandumul încheiat cu FMI.

● **PUNR - un partid dezechilibrat**
Dl. Sergiu Cuneșcu, președintele PSDR, este de părere că accesul PUNR la guvernare ar aduce numai dezavantaje României, deoarece acest partid este la ora actuală "un partid dezechilibrat".

● **Pactul politic în vizimele d-lui Chebeleu**
Dl. Traian Chebeleu, purtătorul de cuvînt al Președinției, a declarat că pactul politic nu este menit a lega mințile Opoziției, ci urmărește numai găsirea unor soluții comune pentru scoaterea țării din criză. Referitor la insultele și calomniile pe care președintele PRM, C.V. Tudor, le-a adus președinției în revistele "România Mare" și "Politica", dl. Chebeleu a afirmat că este "sub demnitatea președinției să-i întenteze un proces acestuia".

● **Negocieri în cadrul coaliției guvernamentale**
La Palatul Victoria a avut loc o întîlnire între PDSR și celelalte partide din coaliția guvernamentală. A fost discutată formula guvernului. Mărul discordiei a fost Ministerul Justiției. PRM și PSM s-au declarat de acord cu protocolul semnat de cele două partide, dar și-au exprimat dorința de a participa și ele direct la guvernare.

SÎMBĂȚĂ 22 IANUARIE

● **Dl. Petru Roman - membru în Comitetul special "Alerta timpului"**
Dl. Petru Roman, președintele PD, a fost ales în Comitetul special "Alerta timpului" al organizației internaționale "Parlamentarii pentru acțiunea globală". Comitetul special are ca scop elaborarea

unor metodologii de prevenire și rezolvare a situațiilor de criză din diferite domenii.

● **MPR propune militarizarea sectorială**
Într-o conferință de presă a MPR, Marian Munteanu a propus o militarizare sectorială, "ca factor suplimentar de disciplină și nu ca dictatură militară", după cum a explicat liderul MPR.

● **Reuniunea Consiliului Național al PUNR**
La Cluj s-a reunit Consiliul Național al PUNR pentru a analiza stadiul tratativilor cu PDSR în vederea participării la guvernare. Cu majoritate de voturi a fost aprobat protocolul referitor la participarea la guvernare al cărui termen limită era 24 ianuarie. În protocol se arată că PUNR-ului îi vor reveni 4 ministere: al Justiției, al Agriculturii, al Comunicațiilor și al Transporturilor. De asemenea au fost solicitate și obținute posturi de secretari și subsecretari de stat.

● **Protest UDMR**
Conducerea UDMR a organizat o conferință de presă pentru a anunța prima acțiune de protest față de intenția primarului Clujului, Gh. Funar, de a înlocui inscripția "Matias Rex" de pe statuia Regelui Matei Corvinul. Intenția primarului a fost calificată de liderii UDMR ca o tentativă de sistematizare a istoriei și un atac foarte dur împotriva minorității maghiare. După conferința de presă, parlamentarii UDMR au format un cordon în jurul statuii pentru a protesta față de hotărîrea lui Gh. Funar.

LUNI 24 IANUARIE

● **Greva minerilor**
Minerilor din cadrul exploatărilor Rovinari aflați în grevă li s-au alăturat și celelalte unități miniere din cadrul succursalelor Rovinari și Roșia-Jiu. Uzina de reparații utilaj minier și Exploatarea transporturi și transporturile feroviare. În aceeași zi au declanșat greva bazinul Motru și exploatarea de lignit de la succursala Ploiești. Conform unor estimări, numărul greviștilor se ridică la 22.000. Într-un comunicat al Cartelului ALFA se arată că greva va continua pînă cînd RENEL va fi obligat să-și achite datoriile.

● **Corneliu Coposu despre un guvern PUNR-PDSR**
"Noua formulă guvernamentală PUNR-PDSR poate avea consecințe din cele mai dramatice avînd în vedere mentalitatea antiforemistă și antidemocratică a coaliției guvernamentale", a declarat dl. Corneliu Coposu în conferința de presă a PNȚCD. Dl. Coposu a adăugat că formarea guvernului PUNR-PDSR ar putea pune în discuție chiar apartenența României la Consiliul European și că însuși președintele Iliescu nu ar fi de acord cu intrarea PUNR la guvernare.

● **PSM a acceptat în principiu participarea la guvernare**

Tudor Mobera, vicepreședintele PSM, a anunțat că în cadrul întîlnirii de vineri 21 ianuarie dintre partidele din coaliția guvernamentală s-a convenit ca PUNR să intre în Guvern începînd cu 1 februarie, urmînd ca pînă la 1 martie și celelalte partide din coaliție să intre în Guvern. Cu toate acestea, dl. Mobera a adăugat că el personal nu este de acord cu participarea PSM la guvernare deoarece ea n-ar fi profitabilă pentru partidul său.

● **Congresul extraordinar al PNL nu va avea loc**
Comitetul executiv central al PNL a respins cererea celor 435 de membri cu drept de vot din PNL pentru convocarea unui congres extraordinar al partidului.

● **Ministrul de Externe iugoslav la București**
Ministrul de Externe al Iugoslaviei, Vladislav Ivanovic, a sosit la București într-o vizită de două zile. În cadrul convorbirilor avute cu omologul său, Teodor Meleșcanu, Vladislav Ivanovic a apreciat că România poate contribui la rezolvarea unor probleme cu care se confruntă Iugoslavia.

● **Protest PD (FSN)**
Referitor la declarațiile d-lui Funar, conform cărora Partidul Democrat ar fi amenințat conducerea PDSR că va da în vileag afaceri din vremea guvernării comune, Partidul Democrat a comunicat un protest în care a respins declarațiile respective, considerate ca diversione.

MARTI 25 IANUARIE

● **Sesiunea extraordinară a Senatului**
Senatul României a intrat în sesiune extraordinară, convocată de o treime din senatori la sfîrșitul lunii trecute. Pe ordinea de zi figurează o serie de proiecte de legi pentru care s-a cerut procedura de urgență, proiecte ce vizează în special reforma economică.

Pagină realizată de
RALUCA STROE-BRUMARIU
și **MARIAN CHIRIAC**

RADU CĂLIN CRISTEA

Scurta și tristă istorie a unei gafe

Acum o lună, înainte de debutul consultărilor de la Cotroceni, susținem, tot în paginile revistei "22", drept cea mai plauzibilă variantă de guvernare a coaliției PDSR-PUNR. Fără să mă alint, la Brucan, cu confirmarea propozițiilor pronosticului, adăug doar că în același text enunțam "șantajul politic" exercitat de PUNR ca principal "argument" care ar putea forța mina celor din PDSR. În trîmba de speculații ridicate pînă la noiri în ultima lună nu se poate descrie prea mult deasupra ipotezei că PDSR există să facă, pentru moment cel puțin, un pas către actuala Opoziție parlamentară. Este foarte probabil că Președintele Iliescu și PDSR au fost cumva surprinși de alternativa deciză pusă pe masă de CDR care, abandonînd anumite stereotipuri, inclusiv tentația expectării unor reproșuri spontane la adresa domnului Iliescu, a explicat pentru ce și cum ar trebui cotată ca partener profitabil în primul rînd pentru partidul de guvernămînt. Convenția nu s-a mai lăsat atrasă de voluptățile pugiliste, punctînd sec și cu singure rece. Pentru Cerweni sau Patriciu, de exemplu, Ion Iliescu n-a mai fost ținta mișcătoare în care se descărcă în treagă muniție, ci doar receptorul unui mesaj cu altă mai credibil cu cit lăsa să se înțeleagă că este produsul unui grup ce-și lepădase la intrare un set de frustări față de care, oricum, Președintele își demonstrase imunitatea. Subtil și marcat de o gravitate ce nu putea lăsa pe nimeni inesențial, darămite pe șeful statului, discursul CDR a constrins la replieri ale Puterii, unele chiar pe termen foarte scurt. La distanță de numai o săptămînă, Ion Iliescu pare să renunțe la impracticabilul "pact politic" (în fapt - un guvern măscat de uniune națională și cu o viață parlamentară lipsită de serviciul Opoziției), anunțînd, oricum împotriva celor mai logice previziuni, "intrarea în cea de a doua etapă a întîlnirilor cu partidele". Personal nu găsesc motivații rezonabile pentru precipitarea apropiării PDSR de PUNR. Memorandum-ul cu FMI putea oricum evita din start Parlamentul, fiind vorba de un acord cu Executivul, în timp ce consultarea Legislativului era doar o recomandare menită să dea, și la acest nivel, garanții că premierul Văcăroiu sau urmașii săi se vor ține de cuvînt. Ca să nu mai adăugăm că abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe înseamnă un blîndaj suplimentar ce scutea de grijele vremii zguduiri în Parlament. Cred că PDSR a preferat acest pact extrem de incomod cu PUNR, cerînd un time-out într-o partidă ce pare să-i găsească pe Năstase și comp. În vădită pierdere de suflu. Cea mai inspirată definiție a acordului dintre PDSR și PUNR poartă chiar semnătura domnului Iliescu, care afirma mai deunăzi că acesta "nu e necesar, dar e inevitabil". Încercînd să sîpăm la rădăcinile acestei derutante aserțiuni sîntem înclinați să credem că PDSR (citește, aproape pînă la capăt, Ion Iliescu) a tratat cu excesivă seriozitate sînta de amenințări ale celor din PUNR. Între acestea, probabil, și ultimatumul exprimat la 1 februarie prin care, dacă nu i se respectau doleanțele, PUNR anunța că părăsește actuala majoritate din Parlament. După mintea noastră, a părții înseamnă a pleca dintr-un loc spre altul. Or, aceeași minte proastă nu mă ajută să pricep încotro s-ar fi îndreptat PUNR după ce ar fi trîntit ușa în nas actualilor aliați. Gripa sau chiar blocajul trecerii prin Parlament a legilor mi se pa-

re o spaimă inutilă din moment ce e foarte greu de presupus că, în zone sensibile de politică generală, Opoziția s-ar lăsa sedusă de nu puținetele elucubrații ale PUNR doar de dragul de a da cu sic foștilor săi parteneri de coaliție. PUNR-ul, altfel complet acaparât de obsesia unei claxonări zgometoase îndoeshei cînd nu e nimeni pe șosea, a mai avertizat că, la deschiderea sesiunii parlamentare din primăvară, va provoca prăbușirea echipei Văcăroiu introducînd o moțiune de nelăcredere la care ar subscrie, evident, și cei din CDR și PD. Presupunînd că, într-adevăr, așa ar fi stat lucrurile, mă tem că revenim în fundătura de adîncuri. Vreau să spun că a bate palma pentru căderea unui guvern implică, în ordinea firească a jocului politic, și complicitate, uneori pînă la detalii meschine, privind componența viitorului executiv. Or, repet, o atare cîrdăgie mi se pare imposibilă, fie și numai apreciînd că expectativa de pînă acum a Convenției reprezintă, în sine, o miză prea serioasă pentru a se lăsa înșelată de promisiunile unui Gheorghe Funar.

Pactul PDSR-PUNR mi se pare un calecul politic suspect de defectuos (pe termen mediu și lung mai ales), gîndindu-mă la pragmatismul dovedit pînă acum de Ion Iliescu și partidul care l-a susținut în ultimele alegeri. Un soi de orbire ghăstosă în care se va apăra un pion, dar se va pierde, foarte probabil, dama. Nu spun Regele pentru a nu fi bănuțit că strecoar fitele oculte. "Deocamdată e varianta cea mai puțin rea" - e de părere Adrian Năstase, alternativa avînd, în aceeași analiză, două variante: alegeri anticipate ori negocieri epuizante și indistincte ca finalitate cu CDR și PD. Astfel că PDSR se face frate cu PUNR, perfect conștient, culmea, că imaginea sa se va deteriora prin acceptarea noului companion. Se prea poate ca PDSR să-și fi luat unele măsuri de precauție, anunțînd deja o cură de europenizare a celor din PUNR (cum ar fi împingerea pe o linie secundară, posibil moartă, a lui Funar ori obținerea din partea PUNR a promisiunii de a-și revizui tezele în chestiunea minorităților). Iarși îmi exprim bănuiala că analiștii din PDSR fac o confuzie între metamorfoză și camaleonism. Prima schimbare poate fi morală, a doua - ba. Speranța schimbării la față a PUNR îmi amintește de ordinul dat, după decembrie '89, de un ex-premier prin care li cerea unui cunoscut demnitar să introducă imediat cultura română în Europa. Semnele capacității regenerative a PUNR au cam lipsit pînă acum, cum relativ egal cu sine, pînă la frizurarea dogmei, a părut acest partid - instabil, nostalgic și, în esență, cu viziuni politice despre al căror azimut nu s-ar putea spune că a fost, fie și accidental, Londra, Paris sau Washington. Cred că vor avea de luptat cei din PDSR cu imobilul feed-back penerist în confruntări care bat la ușa și nu par dispuse să aștepte prea mult (de la integrarea în structurile euro-atlantice la prestația în Consiliul Europei ș.a.m.d.). Va fi greu de plecat stîndardul (uneori) bipernaționalist al unui partid ca PUNR căruia, din clipa în care îl obligi la un asemenea exercițiu autoperceptiv, îl împingi practic către propria demolare. Lucrul cel mai uimitor, la urma urmelor, este că proaspăta simbioză e comentată de fruntașii PDSR în termeni de un cinism enoem (cum ar fi, apud "România liberă", citarea de către Adrian Năstase a anodinei cu milițianul și banca, în care, pînă la urmă, cel mai deștept cedează).

PDSR plîmbă tava cu jăratec pe la botul unui cal care numai de asta nu are chef. Cheful PUNR-ului este să guverneze, cit mai grabnic, alături de oricine și prin orice mijloace. Pohta ce-o pohtesc cei din PUNR e atît de mare încît promisiunile lor nu doar că se contrazic de la o zi la alta, dar capătă tocmai din acest motiv relevanța unui mesianism rău prevestitor. Iau doar un recent exemplu prin care un lider al PUNR anunța că, de îndată ce va purcede la guvernare, partidul va proceda la o privatizare imediată a marii industrii, astfel încît, consecință firească, "pînă la sfîrșitul anului economia României va fi relansată". Toate bune și frumoase dacă asemenea stimulative perspective n-ar fi devenit brusc obturante de anuntarea, peste cîteva minute doar, de către același lider a faptului că PDSR nu mai revendică promisiunile minister al privatizării. De unde mă tem că politologii din PDSR se vor putea aștepta ca PUNR să privatizeze marea industrie, bunăoară, în cadrul Ministerului Culturii.

Cred că s-au adunat suficient de multe elemente în sprijinul ideii că, pentru a vorbi pe o limbă atît de bine cunoscută dinșilor, liderii PDSR și Ion Iliescu nu văd pădurea din cauza copacilor. A te simți leșat, așa cum a declarat recent Președintele Executiv al PDSR Adrian Năstase, de faptul că oferta CDR a fost transmisă Președintelui Iliescu și nu partidului domniei sale mi se pare, să fiu scuzat, o pură înșelăciune. Una indicînd, din păcate, standardele de prioritate politice al unui partid care tocmai din aceste cauze ne-a mai pus de o vreme și pe alte gînduri. Invitată, cu diferite prilejuri, să rezume punctele fundamentale de divergență cu CDR, conducerea PDSR n-a fost în măsură să emită mai mult de două pretenții: prima exprimînd o alergie antimo-

narhistă, cea de a doua - o teamă că foștele case naționalizate (locuite de alții de grosul fruntașilor din PDSR) ar putea fi retrocedate proprietarilor de drept în urma presiunilor făcute de CDR. Puțin, umililor de puțin pentru un partid pe umerii căruia ar fi fost de dorit să apese alte răspunderi. Autodefinindu-se din mers, PDSR se lansează într-o echilibrată periculoasă - semn, poate, al unei deabusolări fără precedent. Riscul emană, după opinia mea, din cel puțin trei surse. În următoarea ierarhizare. Mai întîi, descurajarea pe termen lung a unei colaborări cu CDR, alianță fără îndoială inhibată de gusturile politice ale PDSR și, mai ales, de impunerea la guvernare a unui partid cu o cotă mai mult decît discutabilă îndoeshei datorită unei componente naționalist-comuniste cu care va fi cam incomod de defilat prin lumea largă. Al doilea efect ar putea fi stricarea relațiilor mai ales cu PSM, dar și cu PRM. Semnalele au apărut deja (Adrian Năstase: "Am fost tratați ca un fel de frați oligofreni" ori atacurile brutale ale PRM la adresa unor lideri marcanți ai Puterii). Dacă PRM are în genă conștiința slugii eterne, e drept, complet zărlit și definitiv istoric, PSM, în schimb, tace și face. Afiat în evidentă creștere de popularitate, PSM s-ar putea, așa cum a și declarat de curînd Tudor Mohora, să-și "orienteze atenția spre susținerea de alegeri anticipate", idee defel utopică la care, într-un moment de delir, deci oricînd, ar putea subscrie și PRM. În fine, ca un corolar al primelor două consecințe și, poate, doar din proastă chibzuință, PDSR va putea arunca țara într-o crîză politică profundă din care mai tem că nici cu alegerile anticipate nu vom ieși prea ușor. În concluzie, alianța PDSR-PUNR este, în felul ei, o gafă atît de completă prin dimensiuni, energii puse în joc și posibile urmări, încît aproape că aș fi tentat s-o consider istorică.

22 ianuarie 1994

EUROMEDIA

Str. G-ral Berthelot nr. 41, București

BUSINESS ENGLISH

Madeleine LARRANCE -
BOURDON
Editions de l'Organisation
4600 lei

Ceas practic de engleză comercial conceput pentru o comunicare eficientă în lumea de azi. Numeroase exemple de dialog, scrisori-tip (credite, refuz de plată, verificarea locațiilor partenerilor etc.) Plus un caiet de "coerigă"!

KAISHA,
la strategie de
l'entreprise
japonaise

James C. ABEGLLEN
George STALK, jr
Editions de l'Organisation
3100 lei

Supraviețuirea în concurența mondială actuală presupune o mai bună înțelegere a comportamentului întreprinderilor japoneze. KAISHA. Fazele și alibiurile acestora sunt analizate fără complerență.

Ați creat o societate comercială? Conduceți o întreprindere în noul context al economiei de piață? Atunci, cu siguranță cunoașteți o limbă străină de circulație sau ați încercat să învățați. V-ați ales personalul din subordine în funcție de aceste cunoștințe. Performanțele societății dvs. depind de calitatea și volumul de informații la care aveți acces.

EUROMEDIA este o societate de import de carte care vă poate pune la dispoziție circa 5000 de titluri de carte străină din 17 domenii de interes la prețuri în lei, compatibile cu puterea de cumpărare a pieței locale. În fiecare lună, din lista noastră de MARKETING-MANAGEMENT,

vă recomandăm cîteva titluri care nu trebuie să lipsească din bibliotecă nici unui întreprinzător. Firește că orice manager cunoaște prevederile legilor 31/90 și 35/91 cu privire la deducerea din venitul impozabil a cheltuielilor de calificare și pregătire a personalului. Cumpărînd aceste cărți pentru societatea dvs. vă acordăm singur o reducere de 40-45%. Oricum, dacă ne trimiteți comanda pînă la 1 februarie 1994, vă acordăm și noi o reducere de 10%.

Răspundeți pe adresă:
Euromedia, Str. G-ral Berthelot 41,
70749 București.

PROGRAMUL ANUAL DE FINANȚARE CENTRULUI SOROS PENTRU ARTA CONTEMPORANĂ 1994

◆ Destinate artiștilor, specialiștilor în artă sau instituțiilor artistice, burselor oferite de GSAC constau într-un ajutor financiar ce se acordă pentru următoarele categorii de proiecte:

- I. Proiecte din domeniul artelor vizuale con-temporane:**
 1. Pregătirea unei expoziții sau a unei manifestări de arte vizuale.
 2. Catalog al unei expoziții în curs de desăgurare, al unei vitrine expoziții sau retrospective, cu texte în limba română și engleză.
- II. Domeniul educațional:**
 1. Finanțarea de abonamente la publicații internaționale de artă pentru bibliotecile specializate de artă.
 2. Suport financiar în organizarea de seminarii sau conferințe pentru artiști, istorici de artă, studenți, inclusiv licee de artă.

TERMEN LIMITĂ DE PREDARE A PROIECTELOR: 31 MARTIE 1994.

◆ Formularele vor fi depuse în sediul Centrului Soros pentru Artă Contemporană, Str. Șurbei Vodă, nr. 1, C.P. 1-827, București, tel.: 311.21.92, tel./fax: 311.21.93 sau în sediile FUNDĂTEI SOROS PENTRU O SOCIETATE DESCHISĂ din:

- Timișoara, Piața Victoriei 2, et. 3, 1900, tel./fax: 096/190 804
- Cluj, Str. Galaciei, nr. 1/A, C.P. 73, 3400, tel.: 095/150 163; fax: 095/197 121
- Iași, Bd. Copou 19, C.P. 6-1356, 6600, tel.: 098/146 935; fax: 098/147 100

- III. Domeniul mediatic:**
 1. Sponsorizarea publicațiilor de artă (noi, precum și deja existente).
 2. Sponsorizarea editării de cărți de artă, albume, broșuri etc.
 3. Dezvoltarea proiectelor medicale.
- IV. Domeniul schimburi internaționale:**
 1. Suport financiar acordat instituțiilor în organizarea de expoziții sau conferințe având ca temă subiecte din arta contemporană.

Traducere de RODICA PALADE

Publicație care lasă parte la acțiune "Fiecare și pentru Sarajevo". Der Standard (Austria), La Libre Belgique (Belgia), Weekendavisen (Danemarca), Le Nouvel Observateur (Franța), The Irish Times (Irlanda), Haret (Ierusalim), La Repubblica (Italia), The Daily Mail (Marea Britanie), Athenian (Grecia), The Wall Street Journal (Statele Unite), Expresso (Italia), El País (Spania), Publico (Portugalia), Le Monde (Franța), Die Welt (Germania), The Vienna Times (Germania), The Irish Times (Irlanda), Haret (Ierusalim), La Repubblica (Italia), The Daily Mail (Marea Britanie), Athenian (Grecia), The Wall Street Journal (Statele Unite), Expresso (Italia), El País (Spania), Publico (Portugalia), Le Monde (Franța), Die Welt (Germania), The Vienna Times (Germania), The Irish Times (Irlanda).

Publicație care lasă parte la acțiune "Fiecare și pentru Sarajevo". Der Standard (Austria), La Libre Belgique (Belgia), Weekendavisen (Danemarca), Le Nouvel Observateur (Franța), The Irish Times (Irlanda), Haret (Ierusalim), La Repubblica (Italia), The Daily Mail (Marea Britanie), Athenian (Grecia), The Wall Street Journal (Statele Unite), Expresso (Italia), El País (Spania), Publico (Portugalia), Le Monde (Franța), Die Welt (Germania), The Vienna Times (Germania), The Irish Times (Irlanda).

La Sarajevo, într-un anume fel, reporterul este mai departe de eveniment decât la el acasă, în sala televizată. Răscol de o altă natură, în 10-20kg. Se știe că Sarajevo, copul lui albastru electricitate, hrana, de care adult a mâncat cu încredere. Într-un timp, aici nu există apă, pentru de asediu este, atunci rezoluția NATO din august 1993. Într-un timp, aici nu există apă, pentru de asediu este, atunci rezoluția NATO din august 1993. Într-un timp, aici nu există apă, pentru de asediu este, atunci rezoluția NATO din august 1993.

Moartea din Sarajevo învada o nouă mărtaie cu un număr mare de victime. În fiecare zi mor oameni în urma războiului. În fiecare zi mor oameni în urma războiului. În fiecare zi mor oameni în urma războiului.

Fiecare zi pentru Sarajevo
REPORTERS
 PETER SCHNEIDER, Weekendavisen
Nici cea mai mică speranță

BOSNIA-HERȚEGOVINA

Restaurația în cultură

Ministerul Culturii a început în ultimele săptămâni o campanie de schimbare a conducerii instituțiilor din subordinea sa, înlocuind specialiști cu nespecialiști, după singurul criteriu al obedienței față de actuala Putere. În același timp, se încearcă centralizarea instituțiilor de cultură:

edituri și reviste de stat, inspectorate de cultură județene ș.a.

Prezentăm în continuare și în acest număr luări de poziție ale unor personalități culturale românești contra fenomenului restaurației în cultură.

ANCA OROVEANU

Exercițiul de autoritate în cultură

Vocabularul politic și gazetăresc de la noi produce numeroase clișee. Nu știu dacă "restaurarea structurilor comuniste" nu e unul dintre ele. Se va spune că un clișeu conține adesea o doză de adevăr, că simplificarea grosolană pe care îndeobște o presupune este, la urma urmelor, necesară, că o prea mare atenție față de nuanțe poate neutraliza capacitatea noastră de reacție. Dar generalizarea acestei formule în sens descriptiv-explicitiv riscă, după părerea mea, să producă două tipuri de reacții, ambele inadecvate. Întîi, repetarea ei pînă la sațietate induce treptat o atitudine fatalistă: tăvălugul restaurației e de neocolit, asistăm neputincioși la el și ne reluăm vechiul obicei de a ne comunica între noi, cu sumbră și sterilă excitație, vești de pe frontul restaurării, așa cum ne comunicam, într-un trecut nu prea îndepărtat, ultima trăsnăie a lui nea Nicu. În al doilea rînd, ea tinde să genereze confuzii între competență profesională și opțiune politică, atunci cînd de multe ori e vorba de lucruri mai simple, ca să nu spunem mai triviale. Am vrea - ar fi în înalt grad încurajator pentru noi - să credem că între competență profesională, onestitate personală și opțiune politică de care ne simțim noi înșine apropiată există acord deplin. Și la drept vorbind, dacă punem față în față pe cei demisi recent de Ministerul Culturii din posturile de conducere ale Muzeului Național de Artă cu cei care au operat demiterea (lucru înlesnit de publicarea, în numărul trecut al revistei "22", a unor extrase din discursurile rostite cu acest prilej), nu ne putem

decît simți întăriți în această credință. Mă întreb, totuși, dacă a vorbi de restaurare nu este o eroare de optică: dacă din restaurarea structurilor comuniste e vorba, sau de faptul că ele n-au fost nicăieri, în nici o zonă a societății noastre, pînă la capăt demontate. Asta face ca în capcana acestor mecanisme defecive, doar pe jumătate sau pe sfert demontate, dar care, paradoxal, s-ar părea, mai funcționează încă, să cadă și oameni bine intenționați, stăpîniți de o reverență superstițioasă față de aceste mecanisme, convingi că fără ele nu poate exista ceea ce se cheamă un "minister", de pildă; și asta face ca atunci cînd e vorba de oameni mai puțin bine intenționați, aceste mecanisme să poată fi încă pervers utilizate ca pîrghii de autoritate. Imperfecți lor demontare permite, nu numai din rea-credință, dar și din comoditate, inerție, nostalgie pentru o coerență pierdută, fie ea și rea, regenerarea lor. Funcțiile și rolul unui minister ca cel al Culturii ar fi trebuit re gândite, reinventate ca și cum n-ar fi existat nici un model prealabil, în așa fel încît intervenții ca cele care au avut loc în ultima vreme în instituții de cultură să devină imposibile. Numirea unui nou director de muzeu sau de teatru, a unui nou consilier al unui inspectorat județean de cultură, remanierea unei comisii de experți ar fi trebuit să devină de nepracticat în forme ca cele la care a recurs acum Ministerul Culturii: asemenea acte - în anumite împrejurări posibile și necesare - ar fi înecat să mai semene cu o rotație de cadre, să aibă caracterul unor exerciții de auto-

ritate pe care nimic nu le legitimează și pe care șubredele pretexte invocate nu le pot scuti de arbitrar. O astfel de reinventare fusese tentată de Andrei Pleșu în timpul ministriatului său. Ea ar fi putut însemna, dacă ar fi fost două săptămîni la capăt, ca Ministerul să devină efectiv un "serviciu public" în jurul cărui să graviteze instituții de cultură dotate cu o pronunțată autonomie. Ministerul ar fi înecat să fie un centru de decizie autorizată pentru a deveni un loc din care cultura e sprijinită, în care se răspunde - prin forța lucrurilor, selectiv - la inițiativele venite din cîmpul culturii înseși. Dar o astfel de reinventare nu are nici o șansă de supraviețuire, ea nu poate institui structuri viabile, dacă nu e suportată de mișcări similare în alte domenii.

În funcționarea sa actuală, Ministerul Culturii este ghidat de trei preconcepții primejdioase: potrivit uneia dintre ele, cultura se face în Minister. În virtutea acestei preconcepții, Ministerul tinde să absorbară activități și organisme care dobîndiseră o incipientă independență profesională. Comisia Muzeelor, Comisia Monumentelor, editurile sînt tratate înghițite de Minister ca parte integrantă a acestuia; potrivit unei alte preconcepții, a fi, în calitate de public servans și nu de mecenat privat, finanțatorul - alt-de-meschin, de altfel - unor inițiative culturale, îi dă dreptul de a impune propria concepție privind strategia și componența unor organisme culturale; o a treia este preconcepția în numele căreia dependența administrativ-financiară este transformată într-o relație de putere, dînd unora dreptul suveran de a decide asupra sorții altora. Deprinderile mentale care intră în asemenea preconcepții mor greu. Una din marile mele temeri este că am putea descoperi că aceste deprinderi sînt în mai mică măsură decît ne place să credem determinate de culoarea politică a purtătorilor lor.

GABRIEL ANDRESCU

Cultura - banc de probă pentru restaurație

Restaurația este o revenire de oameni și o revenire la vechiul stil. Vedem intrarea în Ministerul Culturii a d-lui Tomuş, a d-lui Ungheanu, a unui număr de alte figuri de mîna a doua, care punosu în practică, acum etîva ani, politica regimului Ceaușescu. Noul ministru, care succede d-lui Sălcudeanu, reprezintă o categorie interesantă de persoane. O categorie care a fost stimată în trecut, datorită reuşitelor profesionale și care avea un statut privilegiat, a cărui explicație lumea nu o găsea întotdeauna. Marin Sorescu a sprijinit imediat după Revoluție restaurația. El este, spre exemplu, unul din cei care au format echipa Societății de Mîine. Această echipă a fost creată pentru a intra în competiție și a domina Grupul pentru Dialog Social, lucru care nu s-a întîmplat din mai multe motive: datorită propriei incompetențe, incapacității de a se impune opiniei publice, scandalurilor interne (cel mai cunoscut fiind cel privind vila extrem de strălucitoare pe care au primit-o în cartierul Primăverii). Îmi amintesc o întîlnire între GDS și Societatea de Mîine, la Măgurele, în 1990, în fața studenților, cercetătorilor și profesorilor de acolo. A fost o diferență zdrobitoare între prestația oamenilor din GDS și a celorlalți. La un moment dat, Sorescu a vrut să iasă afară, enervat, pînă la urmă a fost convins să se întoarcă. Vedem în acțiunile lui Sorescu, în particular în încercarea de a-l scoate pe Gabriel Liiceanu din clădirea Presei Libere, manifestarea unui resentiment. Restaurația este întovărită de resentimentul împotriva celor ce își păstraseră sub vechiul regim o anumită rectitudine, și ca urmare se bucuraseră imediat după Revoluție de atenție, căpătaseră notorietate, respectabilitate în viața socială și politică.

Care sînt manifestările restaurației? Hotărîrea cu inspectoratele județene să fie preluate de Minister (ceea ce va greva mai departe bugetul și așa înfim al Culturii), deciziile și proiectele legislative - cum e proiectul timbrului artistic, ce concentrează în mîinile Ministerului Culturii activitatea culturală. Este o evoluție complet contrară spiritului culturii, care trăiește prin specificitate, particularitate, neconvenționalitate, competiție pe diferite nivele.

Mi-e greu să văd consecințele restaurației imediat și separat, pentru că, așa cum observa Pavel Cîmpeanu, cultura pare să fie un banc de probă pentru întreaga restaurație. Bineînțeles că dacă se restaurează tot, atunci cultura se va afla sub o presiune din care nu va putea să iasă singură. Se va întîmpla ce s-a întîmplat cu Revoluția, "nu putem să ieșim din dictatura decît împreună".

Contează foarte mult dacă societatea românească va fi expresia unei lumi dominate de fenomenul subcultural sau dacă se păstrează ierarhiile firești într-o societate civilizată: ierarhii ce țin de competență, de spiritualitate, o ierarhie a autenticității umane care se manifestă prin cultură.

Restaurația dăunează țării. N-are sens să vorbim despre faptul că dăunează imaginii, fără să vedem dacă dăunează României. Sigur că acest lucru se vede bine și din afară. Pe marea evaluării meriului lucrurilor, care se face în străinătate, apar în mediile internaționale consecințe și reacții care, cum e de așteptat, afectează viața internă din România.

TVR face o concurență neloială televiziunilor private

Asociația Română de Comunicații Audiovizuale (ARCA), care reunește 51 de stații de radio și televiziune private, a organizat vineri 21 ianuarie o întîlnire între membrii săi și Comisia de cultură, artă și mijloace de informare în masă a Camerei Deputaților. Tema întîlnirii a fost prezentarea de către reprezentanții posturilor de radio și televiziune private a obstacolelor pe care le întîmpină din pricina legislației actuale și a unor propuneri de îmbunătățire a acesteia. De la Comisia parlamentară au participat Gabriel Tepelea (PNȚCD), președintele Comisiei, Agatha Nicolau (PDSR) și Alexandru Sasau (PD). Au fost prezenți, de asemenea, Horea Murgu și Radu Cojocaru, membri CNA.

Problemele ridicate au fost extrem de variate. În prim-plan s-au aflat cele legate de statutul juridic al posturilor private de radio și televiziune, considerate societăți comerciale, prestatoare de servicii și nu producătoare. Prin urmare, ele nu beneficiază de scutirea de impozite acordată producătorilor privați timp de cinci ani. Totodată, aparatura necesară producerii emisiunilor nu e considerată mijloc de producție, de aceea nu beneficiază de scutirile la taxele vamale prevăzute pentru aceasta. La fel, impozitele plătite de stațiile private sînt cele pentru operații comerciale, și nu de producție.

O altă problemă este concurența neloială pe care TVR o face televiziunilor private în domeniul difuzării reclamei: TVR a difuzat reclame la tutun și băuturi alcoolice după interzicerea acestora; a difuzat reclame în timpul Actualităților; a difuzat reclame fără a le anunța ca atare, toate acestea fără a fi trasă la răspundere de către CNA. În plus, TVR are dreptul să primească plata reclamei în valută, pe cînd stațiile private doar în lei. De asemenea, TVR încearcă să monopolizeze și canalul 2, restringînd orele de emisie (acordate prin licență) ale posturilor private.

Au fost exprimate nemulțumiri și în legătură cu limitarea prin Legea audiovizualului a puterii stațiilor locale la 100 W, ceea ce face ca, pentru zonele de deal, cum este cazul orașului Mediaș, postul respectiv să nu fie recepționat nici măcar în satele din jur, ci doar în raza orașului. De asemenea a fost criticat CNA pentru că a dat licențe unor televiziuni prin cablu, care sînt de fapt doar rețele de distribuție a programelor transmise prin satelit, și nu producătoare de programe proprii. Ca urmare, ele au beneficiat foarte mari, cu investiții minime, spre deosebire de stațiile producătoare de programe, care trebuie să investească sume enorme pentru aparatură. Unii din cei prezenți și-au manifestat dezaprobarea față de graba cu care CNA hotărîște afilierea la normele internaționale, ceea ce nu aduce, de cele mai multe ori, decît dezavantaje, cum este cazul interzicerii reclamelor la țigări și alcool.

Comisia parlamentară nu are calitatea de a da soluții acestor probleme, a spus dl. Tepelea, ci doar de a ține cont de ele în proiectul Legii Societății Române de Televiziune și a celei de Radio.

DIANA ARMEANU

“Nu e o slăbiciune, ci o datorie a președintelui să susțină Guvernul”

(Urmare din pagina 9)

să declanșeze o acțiune. Sînteți mulțumit de acest răspuns, sînteți mulțumit de felul cum funcționează Parchetul General?

IL: Nu sînt mulțumit... și nu sînt mulțumit nici de eficiența de ansamblu a activității din acest domeniu, lucru pe care l-am exprimat și într-o întâlnire recentă din decembrie și am și solicitat, pe două teme cel puțin, din partea Ministerului Public, Procuraturii și organelor care concurează, Ministerul de Interne, SRI, Ministerul Apărării Naționale, pentru dosarele Revoluției, să vină cu o informație mai largă pentru opinia publică. Pentru că ei au și făcut o serie de lucruri, dar opinia publică nu le cunoaște. Deci din vreo 4.000 de dosare vreo 2.000 au și fost rezolvate. Și, de asemenea, în problemele corupției am cerut o informație mai exactă și să țină opinia publică mai sistematic informată în legătură cu această ofensivă necesară a tuturor celor chemați să apere ordinea publică și interesele publice.

G.A.: Opinia publică nu uită că au fost peste 1.300 de morți ca să se obțină această schimbare, nici că între perioada dvs. de acum și perioada lui Ceaușescu a curs sânge. Cel puțin în domeniul culturii, de la o vreme, se percepe o uriașă acțiune de restaurare. O restaurare nu neapărat a unor structuri (deși sînt multe tentative de centralizare, și în edituri, și în domeniul teatrului), ci mai ales a unor persoane compromise care, la rînd lor, în activitate atrag echipe întregi de oameni compromiși. Aș da și câteva exemple. De ce a trebuit, de pildă, să fie păstrat timp de un an dl. Paul Everac în postul de director general? De ce la Ministerul Culturii se află un sprijinitor al regiunii Ceaușescu, cum este dl. Mihail Ungheanu? Chiar nu se găsește în această țară oameni competenți și necorupși? Nu spun că orice om care a avut funcții înainte este un om compromis, dar a plasa în posturi numai astfel de oameni, sau numai pe criterii politice, este profund demoralizant.

IL: Mi se pare că și la dvs. este o notă puțin exclusivistă în asemenea aprecieri. Adică să sprijiniți pe cîteva date pentru a face o apreciere generalizatoare. Așa cum de altfel toată ținuta revistei dvs. și a GDS a fost exclusivistă partizană și intolerantă. Eu am salutat în '90 apariția GDS ca un semn bun, adică să creăm un cadru de dezbateri, de confruntare intelectuală, de ferment intelectual și am asistat la transformarea lui într-un club elitist, exclusivist și intolerant. Noi trebuie să promovăm o singură intoleranță: intoleranța împotriva intoleranței. Trebuie să se adune forțele creatoare, constructive ale națiunii și să găsim forța necesară de a ne aduna pe o platformă unitară. Ați văzut cîte ironii sînt la adresa lui Iliescu cu obsesia lui pentru consens, pentru unitate, pentru interes național ș.a.m.d., inclusiv din partea fostului meu prieten Paler tînchul lui mi-a fost director și profesor de română la Spiru Haret). El a dovedit o extremă virulență verbală împotriva mea, altă obsesie nu are decît să-l urmărească și să-l atîngă pe Iliescu cu tot felul de aprecieri. Și mulți alții, inclusiv în paginile dvs. Eu sînt împotriva acestor excese, acestor extremismuri, eu cred că trebuie să facem un efort și intelectual, și moral să adunăm forțele, nu să le dispersăm. Pot să fie și lucruri corecte în ceea ce spuneți dvs. la adresa unuia sau a altuia, dar mi se pare că este un exces de intoleranță, inclusiv față de unele din persoanele pe care le-ați menționat.

A.C.: Revin la dl. Everac...

IL: El n-a fost un manager foarte bun pentru Televiziune, deși omul a făcut și multe eforturi.

A.C.: E vorba de lucrurile pe care le-a exprimat atunci. Am să vă dau un singur exemplu: una din tablete, care a rămas celebră, avea ca teză exact combaterii investițiilor străine și în general a raporturilor cu Occidentul.

IL: Nu chiar, nu e adevărat. Era o reacție la o anumită lipsă de atenție pentru capacitățile românești de a crea.

A.C.: Era prezentată în asemenea fel încît puteai să crezi, pur și simplu, că sabota politica Guvernului.

IL: Este exces de zel în această interpretare. Eu am interpretat-o cu totul altfel: că avem suficiente forțe și capacități pe care nu le folosim suficient. El chiar și spunea: e inevitabil să apelezi la concurența externă, să nu reperi ca să nu redescoperi America. Avem nevoie și de surse de capital, și de surse de tehnologie modernă, dar trebuie blamată o anumită ignoranță sau denigrare a valorilor naționale și a punerii lor în valoare. Dar, sigur, tot poate fi receptiv și răstălmăcit în toate felurile.

G.A.: În acești cîțiva ani în cultură se făcuseră niște lucruri, în timpul cînd a fost ministru Andrei Pleșu. De ce au trebuit să distrugă?

IL: Eu am receptat, tot la un om de cultură, reproșuri la adresa echipei lui Pleșu și a altora. El excludea oameni foarte valoroși care au clădit cultura română timp de cîteva decenii și care erau complet excluși din viața noastră contemporană. Adică mi se pare că este o doză de subiectivism și de o parte și de alta. Eu sînt pentru a lărgi punctele de contact și nu de excludere.

“Cine a tras în noi, după 22?”

G.A.: Deci vi se pare că “restaurarea în cultură” e o exagerare a imaginației noastre, sau există totuși elemente reale?

IL: Este o politizare excesivă a unor cazuri punctuale și se extrapolează un caz personal în care apare o anumită părere subiectivă, zic eu, despre un om sau altul și l-aș da imediat un sens politic.

G.A.: Domnule președinte, dar fiind că revista noastră se numește “22”, voiam să vă rugăm să răspundeți acestei curiozități a cititorilor noștri (și nu numai a lor) rezumată într-un “vers” de tristă celebritate: “Cine a tras în noi după 22?”. Vom afla vreodată în această viață cine?

IL: La asemenea probleme nu sînt niciodată răspunsuri foarte simple, și răspunsurile vor veni succesiv. Eu cred că sînt parțial unele răspunsuri și de aceea am și cerut ca organele care investighează să prezinte tot ce există la ora actuală cunoscut, investigații care vor continua, fără îndoială. Adică un proces atît de complex, cu o implicare atît de amplă, într-un complex de prăbușire a altor structuri statale, ca să poți să ai o cunoaștere exactă a unor fenomene, ar fi trebuit să dispui de niște instrumente de investigație. Or, tocmai organele de investigație au fost atunci demolate: fosta Securitate. Noi, în noaptea de 22, am decis dizolvarea Securității ca instituție, eliminarea tuturor structurilor de reprimare ale acestei instituții, preluarea ei de către Armată, singura instituție în care aveam încredere și care se bucura de un credit popular și care a constituit osatura pe care am sprijinit improvizarea noilor structuri de stat. Și abia ulterior am creionat un alt organism, după modelul tuturor serviciilor de informații din lumea civilizată. S-au făcut tot felul de fabulații, unele s-ar putea să aibă și temei, altele, zic eu, vin din această pasiune a unora de a fabula și de a crea scenarii. Am făcut cîteva referiri pe seama acestor chestiuni. Deci eu cred că un asemenea adevăr nu este unilateral, fiecare are adevărul lui. Unii așteaptă nu adevărul, ci un anumit adevăr pe care ei deja și l-au preconșept. Dl. Găbrilescu nu vrea adevărul, ci el vrea să demonstreze că Iliescu este vinovat de scenariile din 22 și de condamnarea lui Ceaușescu. A declarat-o public. Deci cu asemenea oameni cu idei preconșepite niciodată n-o să poți să stabilești adevărul. Dacă nu se răspunde adevă-

lui preconșept de el, niciodată un asemenea om nu va fi antisfîcut. De altminteri, toți sîntem interesați să clădim un climat de încredere pentru a privi înainte și nu înapoi.

A.C.: Dar nu credeți că infirmitățile care s-au produs, faptul că pînă acum, după știința mea, nu există nici măcar un singur “terorist”, alimentează astfel de speculații?

IL: Eu am spus, chestiunea cu terorismul sau non-terorismul e complicată. Eu am trăit momentele acelea direct și puteam fi unul dintre cei vizati. Chiar în momentul și în locul unde a început să se tragă în după-amiaza de 22, pentru că n-o tras prima dată din interiorul clădirii Comitetului Central spre biroul în care noi lucram.

A.C.: Și nu vi se pare un scandal că nu există nici măcar unul din cei care au tras?

IL: Cineva îmi spunea: “Domnule, a fost probabil un scenariu în care tu nu intrai și ai devenit un factor deranjant pentru unii. Și s-a încercat de atunci, se încearcă și astăzi înlăturarea ta, pentru că îi jenezi, le stăi în cale unora care vroiau să croiască altfel destinele României”.

A.C.: Deci și dvs. credeți în scenarii?

IL: Nu, dar poate să fie o simplă întâmplare. Atunci, în ziua de 22, au fost mulți de oameni care au intrat în posesia armelor. Unii fără instrucție militară s-au văzut cu arma în mînă. I-a scăpat unuia din întâmplare o gloanță. Se întuneca, și au început să tragă și alții. Deci poate să fie și o asemenea schemă. S-a declanșat un proces spontan, generat de o situație dată și de către oameni care s-au văzut cu arma în mînă. De care au și profitat poate unii ca să întrevină această stare, pentru că tot eu eram implicat...

G.A.: Deci putem să sperăm că vom afla?

IL: Trebuie să sperăm, vă dați seama că eu sînt la fel de interesat, poate mai mult interesat decît mulți alții în clarificarea acestor probleme. Dar nu e simplu. I-a enervat pe unii că am repetat de fiecare dată cazul Kennedy. Dar nu se știe nici care au fost gloanțele care l-au ucis pe Kennedy. Totul s-a pus pe seama lui Lee Oswald, ca pe urmă să se spună că s-a tras dintr-un boschet. De fiecare dată cînd pleacă Clinton, la după el 600 de polițiști în afara granițelor. Eu am văzut la ONU, cînd venea Bush, erau sute de body-guards care făceau curățenie pe toate culoarele ONU, deci un grad de asigurare, de pază, de securitate pentru președintele Statelor Unite cum nu există nădăd în lume. Și tot n-au fost capabili să pună mîna pe asasin și să spună: “Aștia sînt”, și pe urmă să și vadă cine i-a pus să tragă. Și, uite, au trecut anii, lucrurile sînt tot neclare. Iar noi vrem să aflăm totul, într-un context în care au dispărut orice fel de instituții care dețineau pîrgăbii necesare pentru investigație, pentru informare, pentru cunoaștere, și într-o declanșare a unor procese anarhizante. Noi riscăm atunci să intrăm într-o stare de haos și anarhie totală, cînd s-a prăbușit toată structura tuturor instituțiilor statale. Eu zic că este un miracol că am reușit, în condițiile de atunci, să menținem echilibrul social și să renormalizăm situația în țară. Asta trebuie să apreciem înainte de toate, și nu faptul că nu reușim încă să aflăm în detaliu cum s-au petrecut toate aceste lucruri.

A.C.: Știu că dl. Brucan susține că integrarea Securității în Armată a fost o mare greșală și că asta a dus la imposibilitatea găzirii autorilor care au fost eliberați.

IL: Se poate, dar am decis împreună. Era singura instituție în care aveam încredere, ca să nu fim sub controlul celor care erau suspecți că ar fi fost apărătorii vechilor structuri.

20 ianuarie 1994

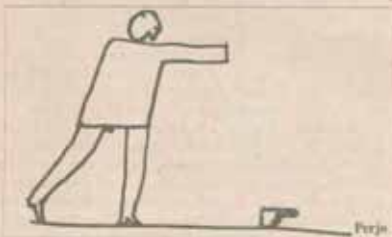

H.-R. PATAPIEVICI

Datele problemei

În momentele cruciale, istoria noastră a fost o luptă pentru identitate. Iar aspectul cel mai frapant constă, probabil, în aceea că identitatea folosită drept argument a fost întotdeauna ceea ce am putea numi o *identitate putativă*. Se știe că, în drept, se spune despre un titlu că este putativ atunci când existența lui este admisă cu bună-credință de posesorul unui bun, deși ea e fictivă. Propriul identități putative este de a produce efecte juridice valabile atita timp cât cel care crede în ea este de bună-credință, în ciuda faptului că, în realitate, ea este lipsită de obiect. Latiniștii ne-au dăruit o imagine a originilor noastre care seamănă la fel de mult cu adevăratele noastre origini ca și enunțul *Glossariu care copiază vorbele d'în limb'a romana straine prin originea sau form'a lora cumu și celle de origine indouiosa* (A.T. Laurian & I.C. Massin, 1871) cu limba română. Excesul face parte din orice identitate putativă pentru că 'psa de existență este avidă de barocul oricărei supralicitări. Când substanța lipsește, sau criteriul de realitate nu se lasă mituit, atunci regula este să lași frâu liber delirului. Delirul are avantajul de a "crea" un simulacru de existență simultan cu o nerovitate față de asigurarea, care transformă orice spirit ponderat într-unul levit de amintea venației vaticinare și a transei energizans. În ideea latină nu latinitatea noastră este putativă, ci logica excesului, care pretinde, potrivit lui Bărnuțiu, ca românii să fie la propriu romani, ca dreptul lor să fie pur și simplu latin iar creștinismul să reprezinte o detracare a purității romane. Că regenerarea națională trebuie să fie o reînnoire a păgânismului nu este doar o notă falsă a unui adevăr aruncat cu stingăcie, este ceea ce am numit mai sus un delir al inexistenței.

După latiniști, care ne-au inventat originile, a venit rândul pașoptiștilor să ne precizeze substanța. Odată cu ei chestiunea identității intră în labirintul atribuirii. "Cine posedă cu adevărat identitatea?" este acum întrebarea crucială, iar răspunsul, dezolant, a fost de o uniformitate înfricoșătoare. Pașoptiștii aduc la lumină, odată cu capitalismul, obsesia țărănimului. Pe cit de pozitivă le-a fost lucrarea istorică, pe atât de melodramatică inima. Bolintineanu, un specialist al lacrimogenului, afirmă răspicat că "noi", adică mrașenii, "nu mai suntem români", ceea ce accentuează, pe diferite voci, Alecu Russo, Kogălniceanu și, de fapt, toți. Heliade Rădulescu împinge delirul înstrăinării până la a deplînge abandonarea veșmintelor "fanariotismului și ianacismului", în care vedea un mod mai organic de a fi român. Schema putativă, la pașoptiști, se complică. Motivul e simplu. În septembrie 1848, la Blaj, perspicacele Alecu Russo are revelația că "intelligenții" care le vorbeau țărănilor adunați pe Cîmpia Libertății nu erau înțelși de popor, datorită habiloniei "de cuvinte stropite și amule din latineste". Pe de altă parte, tot el face observația că "pe vremea trecută, boierul vorbea cu țărânul precum ar fi vorbit cu alt boier", deoarece "se înțelegeau amândoi în limbă și idei". E limpede că substanța identității noastre era comună în trecut și este împărțită acum. Cum orășenii nu mai puteau fi considerați români, rezultă cu evidență că identitatea românească a fost înghițită întreaga de ființa țărânului. Delirul țărăniei românești începe printr-un act straniu de delegare de identitate, ca și când, chiar în concepția promotorilor ei, civilizația citadină nu ar fi meritat să trăiască. Dacă în deli-

rul lui Bărnuțiu creștinismul ar fi trebuit să nu fie, în delirul țărănieșilor de la '48 și de mai apoi (aici pașoptiștii se întindesc în mod oportun cu Ioana, care, în schimb, vedea în ei un fel de fanariot în redingotă, care au ținut poporul "în ologie politică") modernizarea României a fost o eroare etnică.

Cît este putativ și cît real în noua identitate țărănească a românilor poate fi văzut din câteva exemple. Aflat în exil la Soveja, Russu asistă la o înmormîntare țărănească cu sentimentul că se află în Fenimore Cooper. Bolintineanu își facea o idee atît de falsă despre cultura țărănească autentică, încît afirma cu ingenuitate că "muza populară" mai supraviețuiea, pînă la Alessandri, doar "în gura țăganilor lăutari" (or, după cum a demonstrat H.H. Stahl în mod convingător, țiganii lăutari și mahalaua reprezintă un alt "folclor" decît cel sătesc). Cît despre Alessandri, țărăni lui sînt fierici și convenționali ca în romanul pastoral, iar cînd glorifică munca agricolă o face în stilul clasic al *Georgicelor*, orb la sobrietatea exprimării țărănești, ei îmbină lipsa totală de organ pentru riturile neolitice cu absurdele sale diminutive rococo. Asachi este în pură convenție neoclasică, cu imagini stereotip de factura lui Apollo întinzînd mîna Moldovei căruțe. Și, în ciuda faptului că, încă din 1837, Kogălniceanu recunoștea sălbăticia, prostia și servilismul lumii țărănești, mania țărănească se dezvoltă frenetic, împinsă de combustia spre exces care e proprie inexistențelor bășeșe.

După datele imaginare, au venit și primele date "din teren". Tradiția începută de chestionarele Haadeu și Demutianu, și continuată apoi de culegătorii de folclor și datini, a culminat între cele două războaie cu tentativa echipelor lui Guști de a obține o sociologie completă a satului tradițional românesc. Această tradiție este singura care a încercat să soluționeze chestiunea identității făcînd recurs la *criteriul realității*: din putativă, imaginea identității risca să devină reală, deși vechile ieremiade împotriva așa-zisei înstrăinări etnice a păturii superpușe au continuat încă mai virulent. Virulența nouă a acestor idei vechi era datorată irupției la expresie politică, odată cu votul universal, a celor 80% de muți care alcătuiseră țelpa țării. E bine poate să ne reamintim că România modernă, cu toată acea inexplicabilă *mauvaise conscience* a țărănieșilor pașoptiști, a fost făcută cu și datorită votului censitar. Oricum, evoluției normale a societății românești îi pune capăt plecarea silită a Regelui: de la 1 Ianuarie 1948 începe genocidul care, combinat cu distrugerea structurilor Statului și Satului românesc, va conduce la schimbarea totală a datelor prime referitoare la chestiunea identității. Dacă disputa interbelică dintre tradiționaliști și moderniști, care a fost, în esență, o dispută între țărănieșii și occidentalizanți, era centrată pe experiența a două tipuri diferite de identitate, cea a Satului tradițional, pentru primii, și cea a Statului modern capitalist, pentru ultimii, venirea comuniștilor la putere a invalidat brutal înseși datele primare ale acestei dispute. Statul occidentalizantilor a fost complet distrus, iar societatea civilă care îl făcea să trăiască a fost parte asasinată, parte mutilată, parte impraștiată, cît despre Satul tradițional, distrugerea lui în profunzime este cel mai dezolant exemplu al eficacității unei politici de stat care usează de combinația dintre crimă, teroare și deportare socială.

Din prezumiții putativă, chestiunea identității a devenit, în vremea din urmă, pur imaginară. Poporul român are azi o structură socială radical diferită de aceea pe care o avea cînd a intrat în experimentul comunist de schimbare a identității (numit îndeobște "fenomenul Pitești"). Marele popor rural, neolitic și ortodox care ar fi trebuit să dea substanță visurilor legate de instaurarea unui stat țărănesc de expresie organică mai continuă să supraviețuiască numai în mici rezervații naturale, care sînt inevitabil condamnate la dispariție. Din vechea societate civilă de ordinărie au mai rămas în ființă niște pitice poezii, mai mult pitorești decît concludente. Azi, la spartul trgului, putem afirma

că disputa dintre tradiționaliști și occidentali a fost tranșată de o manieră gordianică prin suprimarea obiectului ei: cele două înfrățelări ale disputei au dispărut. Fărăste, poporul român a rămas. Dar, te întrebi, care popor? Răspunsul la întrebarea "cine a supraviețuit cu adevărat?" rămîne în sarcina celor care vor veni după noi. Căci, în privința identității noastre prezente, convingerea mea e că totul este încă de aflat. Amorțirea letargică în care ne găsim nu este amorfi: ea acumulează direcții de cristalizare diverse și depinde de voința noastră politică să furtăm obținerea unei cristalizări la fel de rodnică ca aceea obținută în zorii României clasice de generația pașoptistă. Ca întotdeauna la noi, orice opțiune politică în sensul unei cristalizări de perspectivă implică un răspuns la chestiunea identității. Astfel regăsim invariantul istoriei românești: orice moment crucial reusăcit, la noi, problema identității. Este, în fond, în orice moment, o luptă pentru afirmarea legitimității unei anumite substanțe spirituale, considerată ca fundament originar și genezie a tot ceea ce are loc în lumea noastră.

În încheiere aș dori să adaug o remarcă. O regulă a sănătății spirituale pretinde ca orice actualizare a trecutului să se facă prin amnezia și nu prin regresie. Spre pildă, sensul spiritual al canibalismului este igienic să fie actualizat fără regresia la practicile canibale. Un alt exemplu este modul în care nazismul și comunismul au parodiat satanic marile teme ale tradiției iudeo-creștine: și anume prin regresia la forme de existență arhaice, care au revenit în lume sub chipul exploziei celei mai înspăimîntătoare animalități. Există și pentru noi riscul de a asuma conținuturi spirituale ale trecutului sub forma regresiei. Isпита este cu atît mai mare cu cît putem pune regresia sub semnul evlaviei față de relicele unui trecut pe bună dreptate stimat și pe care l-am dori tratat ca relicvă. Ar fi însă o eroare să nu vedem că, astăzi, striele vechii dispute tradiționalism/modernism ascund linii de demarcație sensibile modificate și care sînt, în sens strict, bastarde în raport cu tradiția. Astfel deosebirea nu mai este tranșată de realitatea existenței Satului tradițional și de identitatea extrasă de aici: linia de demarcație îi separă azi pe cei care se recunosc incondiționat în "teologia" lui *homo collectivus*, și care se declară nostalgici ai solidarității mistice sau originare, și cei care preferă, mult mai ezitant, condiția separabilității sociale, exprimată de sociologia individualismului metodologic. Din punctul meu de vedere, sufletul românesc este azi amenințat de mistica regresivă cuprinsă în paradigma omului colectiv, care, rapace, își subordonează cu ușurință toate marile valori naționale, de la patriotism pînă la stilul vieții cotidiene. Noua identitate putativă proclamă insistent, atînsă de retorica deja cunoscută a delirului retrospectiv, venirea iminentă a *omului colectiv*. Venire de care să ne ferească Dumnezeu.

WANTED

Doar cu aparatul
MULTI-TEST
cu cleme **PAPAGAL**
veti fi un bun **ELECTRICIAN**

Puteti masura si repara:
In **LOCUINTA** - prize, sigurante, etc.
La **AUTOMOBIL** - baterie, avansul,

APRINDEREA
AUTO

Lanternă
Lanternă auto

Comandati aparatul **MULTI-TEST** prin
posta. Plata la primirea coletului.
PARROT INVENT SRL, piata Al.Sahia 3,
sect.2,ol.22,Suceavita; tel/fax: 6110731
Pretul: 7900 lei +taxe postale (750lei)

DOREL SANDOR

Dinamica Mediului Politic Intern 1993

Report special editat de Centrul pentru studii politice și analiză comparativă

Fiecare din cei patru ani de după Revoluția din Decembrie '89 a avut un profil specific:

1990 a fost anul guvernării structurilor provizorii, în condițiile unor schimbări convulsive;

1991 ca an al lansării reformei a produs breșe importante în vechiul sistem economic și a dat contur unui nou cadru instituțional și legislativ;

1992 puternic marcat de procesele electorale a fost un an al "calmării" dezechilibrelor economice și sociale, dar și al încetinirii (datorită crizei din septembrie 1991) ritmului transformărilor.

RESTAURAREA DE CATIFEA

Ca an postelectoral, **1993** ar fi fost menit să reconstituie consensul intern pentru schimbare și să relanseze reforma. Aceasta ar fi trebuit să se realizeze prin procesele economico-sociale dar și promisiunile electorale.

Totuși, "1993 este un an pierdut pentru reformă". Faptul că declarația apartine viceprim-ministrului Mircea Coșea și a fost făcută în luna septembrie nu face decât să confirme, printr-o voce competentă și oarecum singulară în cabinetul Văcăroiu, o concluzie tot mai larg împărtășită în cercurile politice de la București.

1993 a fost pentru tranziția României un an "gri". Un an în care dezbateri furtunoase dar sterile au însoțit amnarea deciziilor majore, au perpetuat ignorarea unor disfuncționalități tot mai costisitoare pentru populație. Nici unul din blocajele existente nu a fost înlăturat, iar eșecurile și jumătățile de măsură anterioare au fost conservate și chiar extinse.

De fapt, **1993** a fost un an al tergiversării! S-a creat un dezechilibru major în procesele tranziției, iar opțiunile conservatoare și forțele politice care au supraviețuit prăbușirii sistemului comunist au redobândit controlul asupra mecanismelor decizionale.

Lăpăte de voința politică, de viziunea reformatoare și de capacitatea managerială de a gestiona reforma, aceste forțe au avut doar un obiectiv politic, acela de a-și consolida puterea.

Costul acestei reușite îl reprezintă amplificarea problemelor reziduale în domeniul economic, social și instituțional. Ele tind să devină principala sursă de vulnerabilitate a societății românești.

Din această perspectivă, **1993** reprezintă un prag critic, care a impus deja trei tipuri de tensiuni ce vor influența pe termen mediu evoluția României:

1. Prin numărul lor ridicat, problemele reziduale acumulate încetează să mai fie marginale sau conjuncturale, specifice perioadei postrevoluționare. De fapt, ele au devenit principala **POVARĂ** a tranziției. Consecințele lor reprezintă costuri suplimentare suportate de indivizi, grupuri și comunități din România.

2. Acumularea lor progresivă este dublată de tendința tot mai evidentă de a se corela în **STRUCTURI** cu un rol influent, chiar dominant în viața economică, socială și politică. Stabilizarea lor pe termen mediu și asocierea lor cu interese și factori din cadrul structurilor guvernării reprezintă principala schimbare postelectorală. Se poate aprecia că problemele reziduale au devenit deja o dimensiune caracteristică, acceptată a societății românești. Această dimensiune va influența tot mai mult evoluția societății românești în următorii ani.

3. **PRACTICA TERGIVERSĂRII** a devenit în 1993 o caracteristică dominantă a principalelor instituții ale statului. Treptat, aceasta tinde să devină o caracteristică a regimului politic din România.

Impactul problemelor reziduale este deja resimțit în mediul economic, social și a modelat fără conflicte majore evoluția competiției politice, asigurând predominanța tendințelor restauratoare.

O veritabilă restaurație de catifea se realizează prin influența asupra mecanismelor decizionale, prin paralizarea treptată a impulsurilor sociale pentru schimbare, prin însoțirea unor oportunități externe ori momente favorabile. Ele discreditază reforma, încurajează indiferențismul social și pesimismul.

LABIRINTUL TERGIVERSĂRII

Colecția celor 35 de evenimente, cele mai semnificative pentru acest an, indică atât tensiunile instalate cât și principalele obstacole politice care au impus însoțirea acestui interval.

4 ianuarie - Președintele Iliescu acuză Opoziția și pe Corneliu Coposu pentru sabotarea obținerii clauzei națiunii celei mai favorizate pentru România. Invocând un document redactat pentru Congresul SUA, Președintele declanșează în cadrul unei emisiuni a TVR prima polemică a anului. Acest incident anticipează un an sărac în evoluții pozitive în problema reconcilierii naționale.

15-16 ianuarie - Congresul al treilea al UDMR, semnificativ prin retragerea lui Domokos Géza din funcția de președinte și alegerea lui Markó Béla. Totodată, Congresul dezbate conceptul controversat al **autonomiei comunitare**. Ambiguitățile termenului vor declanșa vii polemici în mediul politic intern. Ulterior, în proiectul "Legii privind minoritățile naționale și comunitățile autonome" este avansat principiul "autodeterminării interne". Proiectul va fi de pus de către UDMR la Parlamentul României în decembrie 1993.

27 ianuarie - Convenția îngustă de produse petroliere înainteașă pe Dunăre refuză să se conformeze embargoului Națiunilor Unite. România, ca și Bulgaria, se confruntă cu pericolul declanșării unui conflict regional în efortul de a onora exigențele occidentale privind criza îngustă.

28 ianuarie - Președintele Parlamentului Republicii Moldova în frunte cu Alexandru Moșanu (Președintele Parlamentului) își prezintă demisia.

Aceasta este o reacție la declarația din 22 decembrie 1992 a Președintelui Snegur, care "a declanșat acțiunile forțelor vechiului regim totalitar și antinațional". Gestul are un puternic ecou în mediul politic românesc, subliniindu-se sprâjnul modest al Puterii de la București pentru forțele reformatoare și patriotice din **Basarabia**.

8 februarie - Începe acțiunea de returnare a deșeurilor importate din Germania. Klaus Topfner, Ministrul Federal al Mediului, este prezent la Sibiu, pentru a superviza declanșarea operațiunii, care se desfășoară sub egida organizației ecologiste "Greenpeace".

21 februarie - Prin unificarea mai multor formațiuni liberale este creat **Partidul Liberal '93**. Președinte este ales Vintilă Brătianu, iar președinte executiv Horia Răuș.

28 februarie - Conferința Națională extraordinară a **Partidului Național Liberal**. Radu Cîmpeanu este înlocuit de Mircea Ionescu-Quintus în funcția de președinte al partidului. Ulterior (decembrie '93) Radu Cîmpeanu va fi exclus din toate structurile organizatorice ale PNL.

Totodată, Conferința a realizat fuziunea Noului Partid Liberal cu PNL. În acest fel, configurația mișcării liberale este definită de două centre de influență. PNL și PL '93 vor fi principalii protagoniști ai negocierilor pentru realizarea unificării mișcării liberale în România.

11 martie - Opoziția democratică introduce **moțiunea de cenzură** împotriva guvernului Văcăroiu. Moțiunea este respinsă la 19 martie 1993 (din 452 voturi - 260 sunt împotriva și 192 pentru). Întrucât votul coincide cu debateră "Strategiei Guvernului pentru reforma economico-socială", votul exprimat obligă alianța majoritară să-și asume explicit responsabilitatea opțiunilor programatice ale guvernării.

24 aprilie - La inițiativa sindicatelor miniere conduse de Miron Cosma se constituie "**Alianța Confede-**

rațiilor Sindicale Democratice". Tentativa este menită de a contrabalansa celelalte confederații sindicale aflate într-un conflict deschis cu guvernarea.

5 mai - Greva generală declanșată ca reacție la modul de realizare de către Guvern a reducerii subvențiilor, ceea ce determină, în opinia sindicatelor, costuri artificiale ale reformei.

Tergiversarea negocierilor de către Guvern, precum și reluarea în ultimul moment a efortului pentru realizarea unui compromis, declanșează o reacție graduală, fragmentată a sindicatelor. Din această cauză greva va constitui un semneț și va impulsiona tendințele de unificare a mișcării sindicale.

11 mai - Se declanșează **scandalul corupției** prin dezvăluirea fostului șef al Gărzii Financiare, generalul Florică. Campania susținută de marile cîdiene "Evenimentul zilei", "România liberă", "Tineretul liber", "Adevărul" ș.a. provoacă o vie dezbateră publică și determină implicarea Parlamentului printr-o comisie specială în elucidarea cazurilor semnificate.

12 iunie - Congresul de constituire a **Confederației Sindicale CNSLR-Frăția**, care reunește cea, 3,5 milioane membri, fiind cea mai importantă din România. Victor Ciurbea și Miron Mitrea devin liderii acestei confederații.

17 iunie - Liderii partidelor din opoziția parlamentară semnează un protocol referitor la coordonarea elaborării unitare a unui **program de guvernare**. Alături de Convenția Democratică, această înțelegere a fost semnată și de PD (FSN).

Significativ este angajamentul asumat de semnatarii de a nu participa la guvernare decât în această formulă.

23 iunie - Cu 213 voturi împotriva, PDSR (FDSN), PUNR, PRM, PSM și 174 pentru, deputații au respins dreptul investitorilor străini de a deține terenuri în proprietate.

30 iunie - În Camera Deputaților ai Senat a fost prezentat raportul preliminar al comisiei de anchetă a cazurilor de **corupție**. A doua zi (1 iulie), sesiunea parlamentară extraordinară ce urma să fie convocată ca urmare a cererii unei treimi din numărul total de parlamentari este anulată de Adrian Năstase, președintele Camerei Deputaților.

9-10 iulie - Conferința Națională a FDSN are ca principale rezultate schimbarea numelui partidului în **Partidul Democratiei Sociale din România** (PDSR) precum și alegerea lui Adrian Năstase președinte executiv. Totodată, Oliviu Gherman a fost ales președinte de onoare.

19 iulie - Acord militar româno-rus semnat cu Rusia. Aceasta urmează la o lună semnării unui acord similar cu NATO.

21 iulie - A treia rundă a negocierilor în 1993 cu FMI a eșuat din cauza divergențelor dintre Guvernul român și FMI privind inflația, creșterea prețurilor și dobânzilor, liberalizarea cursului de schimb.

Acest eșec va antrena amnarea ultimei tranșe a împrumutului acordat de Banca Mondială (150 milioane USD).

2-10 august - Grevă în Valea Jiului. Declanșarea grevei a survenit datorită refuzului reprezentanților Guvernului de a veni la Petroșani pentru negocieri salariale. Greva constituie pragul critic al escaladării presiunilor salariale în acest domeniu (310.000 lei pentru lucrătorii din subteran). Pagubele aduse economiei naționale, după o săptămână de oprire a lucrului, sînt de 4.176 miliarde lei.

4 august - Parlamentul Moldovei respinge **acordul de aderare la CSI** semnat de Președintele Snegur împreună cu alți lideri ai fostelor republici sovietice la Alma-Ata. Totuși, la 24 septembrie, Președintele Snegur va semna acordul prin care Republica Moldova devine membru al Uniunii Economice a CSI.

6 august - Tribunalul municipal Constanța anulează prin sentință judecătorească contractul prin care compania grecească Forum Maritim ar fi intrat în posesia a trei sferturi din flota comercială românească. **Scandalul flotei**, care începeuse cu câteva săptămîni în urmă, implică direct Ministerul Transporturilor și alte oficialități guvernamentale.

11 august - Greva generală a mecanicilor de locomotivă declanșată de refuzul Guvernului de a accepta revenirea la o treaptă superioară de salarizare. Provoacă pagube de cca 1,5 miliarde de lei pe zi, greva se va încheia peste o săptămînă într-o

atmosfera de tensiune și presiuni multiple. Liderii sindicali vor fi audiați de Parchet sub acuzaarea de subminare a economiei naționale. Protecția liderilor sindicali devine o revendicare curentă pentru mișcarea sindicală.

19 august - Consiliul Național pentru Minoritățile Naționale (organizat de Guvern cu participarea reprezentanților minorităților naționale din România) aprobă un proiect de hotărâre care prevede ca, în localitățile unde minoritățile naționale dețin peste 10% (sau 30% din ponderea populației), să fie utilizate **inscripții** atât în limba română cât și a minorității respective. Decizia declanșează declarații agresive din partea liderilor PUNR și PRM. Gheorghe Funar, președintele PUNR, anunță intenția de a susține o moțiune de neîncredere în Guvern și chiar declanșarea procedurii de suspendare din funcție a Președintelui României. Discuțarea în Guvern a proiectului este ulterior amânată sine die.

28 august - **Remaniere guvernamentală** care vizează 4 posturi ministeriale și 15 secretari de stat. Mircea Coșea devine noul ministru de stat pentru reformă, președinte al Consiliului pentru Coordinare, Strategie și Reformă Economică. El înlocuiește pe Mișu Negrișoiu, numit consilier prezidențial. Remanierea va provoca polemici semnificative referitoare la constituționalitatea sa în lipsa confirmării de către Parlament. Moțiunea inițiată de Opoziție este însă blocată.

30 august - Sesiunea extraordinară a Parlamentului pentru a dezbate raportul Comisiei parlamentare anti-corupție. Atât dezbaterile furtive, cât și moțiunea depusă de Opoziție (respinsă în 8 septembrie) nu vor atenta nici un fel de măsuri instituționale în vederea contracarării fenomenului. Aceasta consacră "bizararea națională conform căreia, după ce am avut terorism fără teroriști, acum avem corupție fără corupți" (Nicolae Manolescu, liderul PAC).

13 septembrie - Parlamentul dezbate raportul de activitate al SRL. Fără a procura explicații concludente asupra unei liste impresionante de teme controversate, la 12 octombrie Parlamentul confirmă cu 236 voturi pentru și 172 împotriva pe Virgil Măgureanu în funcția de director al SRL.

20 septembrie - **Conflict etnic** în satul Hădăreni (800 locuitori români, maghiari, romi), județul Mureș. Un român este înjunghiat de un rom, ceea ce declanșează reacția agresivă a localnicilor care incendiază 13 case ale romilor. Două dintre aceștia sînt linșaj și un al treilea moare carbonizat. Atitudinea autorităților locale, a poliției, atât în timpul conflictului cât și ulterior, este marcată de reticență, lipsă de profesionalism și de autoritate.

28 septembrie - Adunarea Parlamentară a Consiliului European a acceptat candidatura României ca membru cu drepturi depline în acest for. De asemenea, au fost adoptate o serie de amendamente prin care România va trebui să amelioreze în continuare drepturile omului, ale minorităților, sistemul juridic și altele. Confirmată la 4 octombrie de Comitetul miniștrilor al Consiliului European, această decizie consacră oficial o dimensiune majoră a tranziției societății românești - integrarea europeană.

2 noiembrie - Președintele Bill Clinton semnază textul Rezoluției comune a Camerei Reprezentanților și a Senatului Statelor Unite referitor la ratificarea Acordului Comercial între România și SUA și acordarea clasei națiunii celei mai favorizate.

18 noiembrie - "Marșul Disperării" organizat de Confederația sindicală CNSLR-Frăția (cea mai importantă în România), încheiat cu un miting de protest în Piața Aviatorilor. Se deschide seria unor **mișcări de protest** care include: marșul organizațiilor studențești și al Confederației ALFA din 8 decembrie, la București; mitingul de la Timișoara (16 decembrie); prima sesiune, la Timișoara, a Parlamentului Constituției Naționale (17 decembrie); re-deschiderea balconului din Piața Universității (21 decembrie) ș.a.

24 noiembrie - Întîlnirea programată a Președintelui Ion Iliescu cu liderii partidelor reprezentate în Parlament, dedicată organizării zilei naționale la 1 Decembrie și aniversării a 75 de ani de la înființarea Uniunii, se soldează cu un eșec semnificativ al instituției prezidențiale.

Liderii opoziției democratice își anulează în ultimul moment participarea, iar întîlnirea relevă dependența Președintelui Ion Iliescu față de aliații de stînga și naționaliști (PUNR, PRM, PSM).

Sursa discordiei pare să fie legată de refuzul autorităților de a permite participarea lui Mihai de România la ceremonia de la Alba Iulia.

Totuși, ratarea acestui prilej de consolidare a cursului către o reconciliere națională este determinată de ansamblul evoluțiilor din 1993 prin predominanța tendințelor antireformiste, restauratoare.

Opoziția democratică refuză complicitatea la transformarea sărbătorii naționale într-un prilej pentru un compromis de față.

1 Decembrie - **Celebrarea scindată** la Alba Iulia și București a zilei naționale și a aniversării Marii Uniri. Aceasta consacră stagnarea procesului de reconciliere națională de-a lungul întregului an 1993.

9 decembrie - Pronunțarea sentinței de condamnare la moarte a lui Ilie Ilășcu și a altor sentințe pentru grupul patrioților români în **procesul de la Tiraspol** declanșează atitudini critice, proteste și manifestări în toate mediile sociale, politice din România.

Coroborate cu rezultatele alegerilor din Rusia, acestea amplifică temerile față de pericolul rusesc și influența negativă a tendințelor imperiale de la Moscova asupra evoluției societăților din fostul bloc comunist.

9 decembrie - **Semnarea** la București a scrisorii de intenție cu FMI - încheie evoluția oscilantă și prelungită a negocierilor pentru continuarea acordului stand by. Considerat ca unul dintre eșecurile majore ale guvernării Văcăroiu, această tergiversare a lipit România de finanțare externă a reformei pentru anul 1993.

17 decembrie - Parlamentul României dezbate **moțiunea de cenzură** inițiată de Opoziție. Votul echilibrat cu care aceasta este respinsă (din 459 parlamentari care au votat, 223 au fost pentru moțiune, 236 pentru respingerea acesteia) marchează pragul critic atins de raportul de forțe în mediul politic românesc. Deși Guvernul nu a căzut, dacă ar fi solicitat un vot de încredere nu l-ar fi putut obține, fiind necesare 242 de voturi în favoarea sa.

Practic, acest eveniment încheie anul politic 1993, un an care, deși nu este lipsit de evenimente spectaculoase, este, totuși, un an al stagnării. Tensiunile acumulate vor face mai dificilă și mai riscantă evoluția reformei în 1994.

Beneficiarii stagnării au fost cei cu abilitate atât tensiunile populației cât și lipsa de pragmatism a opoziției democratice.

ÎNGHETAREA MODERNIZĂRII GUVERNĂRII

Rezistența la schimbare a aparatului birocratic la nivelul administrației centrale, îndeosebi în ministere și agenții guvernamentale, a constituit un obstacol major în fața oricăror încercări de reformă înainte de 1993. De fapt, împreună cu factorii administrativi din economie, acestea reprezintă principalele grupuri de interese care domină mediul politic intern.

Conservate fără pierderi semnificative după prăbușirea puterii comuniste, aceste cercuri și-au refăcut pas cu pas influența. Simbioza cu formațiunile politice de stînga și naționaliste reprezintă principalul suport al victoriilor electorale din mai 1990 și septembrie 1991. Alături partidelor de guvernământ, PDSR, cât și aliații săi reprezintă exponenții acestor grupe de interese. 1993 este de aceea anul în care în mod explicit și sistematic prioritățile guvernării au fost strict subordonate acestor grupe de interese.

Principalele tendințe relevate au fost:
 ● reconsoolidarea și extinderea nelimitată a mecanismelor decizionale la nivel macroeconomic, instituțional, al administrației locale și în mass-media;
 ● revenirea la practicile de tip etatist în managementul public;

● epurarea politică a aparatului și redacerea relațiilor de subordonare politică a deciziilor în domeniul economic și social;

● compromiterea eforturilor de întinerire și modernizare a activităților guvernamentale sau în administrație;

● creșterea artificială a aparatului administrativ ca rezervă pentru consolidarea partidelor coaliției guvernamentale;

● protejarea clientelei politice în cazurile de corupție sau în asumarea răspunderii pentru eșecurile politice aplicate;

● diminuarea la maximum a transparenței guvernării și susținerea unor operațiuni de ameliorare cosmetică a imaginii publice în plan intern și internațional;

● deturnarea oricăror forme de cooperare și asistență externă și încetinirea efectelor de modernizare a acestor programe în domenii cheie (învățămînt, sănătate, administrație locală, gestiune economică, ordine publică ș.a.);

● discreditarea pluripartidismului, a competiției politice, a procedurilor democratice de control public asupra guvernării și administrației;

● rcolarea tehnocraților și utilizarea lor în menținerea unei minime credibilități externe și a capacităților de negociere pentru depășirea situațiilor critice;

● tolerarea și chiar încurajarea pătrunderii unor tendințe extremiste, naționaliste în structurile statului, ca factor de presiune asupra forțelor democratice, și resurse pentru reactivarea la nevoie a opțiunii autoritare.

Totuși, dacă alegerile ar fi avut loc în decembrie 1993, ele nu ar fi modificat semnificativ ponderea partidelor în Parlament. Sondajul din 11-16 decembrie 1993, realizat de IRSOP, consenșează următoarele opțiuni ale electoratului românesc:

Coaliția guvernamentală: PDSR 25%; PUNR 9%; PRM 6%; PSM 4%; PDAR 3%; **Opoziția democratică:** PNȚCD 17%; PD (FSN) 7%; PAC 6%; UDMR 4%; PEB 3%; PL '93 3%; PNL-CD 3%; PSDR 1%.

9% nu ar vota.

Aceste rezultate confirmă dinamica de ansamblu a mediului politic intern în 1993:

● Diminuarea ponderii partidului de guvernământ (PDSR) datorată uzurii primului un este mai lentă decît ritmul proceselor negative în economie. Ea a asigurat, totuși, intervalul optim pentru consolidarea în administrație a forțelor antireformiste.

● Opoziția democratică nu cîștigă procentele pierdute de PDSR. Împotriva, este percepută ca factor coresponsabil pentru evoluția de ansamblu a României. Unele partide de opoziție - PD (FSN) - chiar pierd în audiență, ceea ce diminuează șansele unei coaliții alternative centru-dreapta.

● Stînga comunistă și partidele cu mesaj naționalist continuă o ascensiune lentă, dar sigură. Această evoluție contribuie la consolidarea potențialului pentru relansarea unei alternative de stînga cu opțiuni tranșante antireformiste.

Ultimele două luni ale anului au impus clarificări importante la nivelul mecanismelor politice din România:

● ineficiența formulei politice actuale atât pentru a asigura echilibrul economic și social intern cât și pentru a valorifica noile deschideri către integrarea internațională;

● necesitatea relansării reformei și a reconstituirii consensului național referitor la opțiunile majore ale societății românești;

● rolul opoziției democratice și implicarea sa masivă în gestiunea tranziției sînt abordate acum în termeni mai pragmatici atît de către reprezentanții acesteia cât și de partidul de guvernământ.

Găsirea unei formule politice cu sprijin parlamentar consistent și dinamic rămîne deci problema nerezolvată a anului postelectoral.

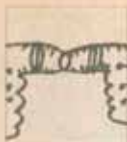
Principala consecință - **diminuarea drastică a capacității de elaborare și realizare a politicilor interne.**

Pragul atins de guvernul Văcăroiu (68% nemulțumit, 32% mulțumit) reprezintă cel mai defavorabil bilanț public între cele patru guvernări după decembrie '89.

Iar principala obiecție exprimată tot mai frecvent de sindicate, presă și Opoziție este mediocritatea primului-ministru și a echipei sale.

(Continuare în numărul viitor)

* În alegerea evenimentelor semnificative ale anului au fost utilizate, începînd cu luna iunie, date cuprinse în revista "22", rubrica "Săptămîna politică pe scurt".

Premiile UNITER '94

(stagiunea 1992-1993)

I. PREMII:

Doă dintre premiile UNITER au fost deja acordate de către Consiliul de conducere al UNITER:

PREMIUL PENTRU EXCELENȚĂ

Actrița GINA PATRICHI

PREMIUL PENTRU ÎNTREAGA ACTIVITATE

Actorie - MARIETA RAREȘ

Regie - AURELIU MANEA

Scenografie - ADRIANA LEONESCU

Istoria și conservarea memoriei teatrale - GEORGE FRANGA

II. NOMINALIZĂRI:**DIPLOMA PENTRU PRODUCȚILE ȘCOLILOR DE TEATRU**

1. Beatrice Bleonț pentru regia spectacolului "Jocul de-a măcelul" de Eugen Ionescu (acordat)

PREMIUL PENTRU DEBUT

1. Zoltan Octavian Botuc pentru rolul din spectacolul "Ora lynxului" de Per Olaf Enquist, regia Tudor Mărăscu, la Teatrul Odeon

2. Marius Gălea pentru rolul din spectacolul "Fool for Love" de Sam Shepard, la Teatrul Român-American

3. Călin Mihai pentru rolul din spectacolul "Antigona" de Sofocle la Teatrul "L.S. Bulandra"

4. Tatiana Popa pentru rolul din spectacolul "Antigona"

5. Cristian Teodor Popescu pentru regia spectacolului "Pisă cu repetiții" de Martin Crimp, coproducție a Teatrului Național Tg. Mureș și Teatrul Inoportun UNITER

PREMIUL PENTRU CEL MAI BUN SPECTACOL RADIOFONIC

1. "Patima roșie" de Mihail Surlui, regia Dan Poicas

2. "Serisoare pentru Aliz" de Valentin Petculescu, regia Leonard Popovici

3. "Soarele și luna" de Dan Botta, regia Titel Constantin

PREMIUL PENTRU CEL MAI BUN SPECTACOL TV

1. "Meșterul Manole" de Lucian Blaga, regia Olimpia Arghir

2. "Oglindă" de D. Solomon, regia Silvia Jicman

PREMIUL PENTRU CEA MAI BUNĂ SCENOGRAFIE

1. Adriana Grand pentru scenografia la spectacolul "Ghetou" de J. Sobol, la Teatrul Național București

2. Dan Jilianu pentru scenografia la spectacolul "Antigona"

3. Duina Levisța pentru costumele la spectacolul "Richard III" de Shakespeare, la Teatrul Odeon

PREMIUL PENTRU CEL MAI BUN CRITIC

1. Constantin Parachevescu

2. Victor Scorodaj

3. Julieta Țintea

PREMIUL PENTRU CEL MAI BUN ACTOR

1. Claudiu Bleonț pentru rolul Ion din spectacolul "Năpasta" de I.L. Caragiale, la Teatrul Național București

2. Mircea Diaconu pentru rolul Gens din spectacolul "Ghetou"

3. Marcel Iureș pentru rolul Richard din spectacolul "Richard III"

4. Horațiu Măilescu pentru rolul din spectacolul "Teatrul descompus" de Matei Vișniec, la Teatrul Mundi

5. Adrian Pintea pentru rolul din spectacolul "Fool for Love"

6. Victor Rebenginc pentru rolurile din spectacolele "Teatrul comic" de Goldoni și "Mephisto" de Horia Gârbea, la Teatrul "L.S. Bulandra"

PREMIUL PENTRU CEA MAI BUNĂ ACTRIȚĂ

1. Mariana Mihuț pentru rolul din spectacolele "Teatrul comic" de Goldoni și "Porunca a șaptea" de Dario Fo la Teatrul Bulandra

2. Maia Morgenstern pentru rolul din spectacolul "Ghetou"

3. Oana Pellea pentru rolul din spectacolul "Mephisto"

4. Andreea Spolaric pentru rolul din spectacolul "Neînțelegerea" de A. Camus, la Teatrul Maghiar Cluj

PREMIUL PENTRU CEL MAI BUN REGIZOR

1. Cătălina Buzoianu pentru spectacolul "Teatrul descompus" de Matei Vișniec, la Teatrul Mundi

2. Victor Ioan Frunză pentru spectacolul "Ghetou" de J. Sobol, la Teatrul Național București

3. Mihai Măniștea pentru spectacolul "Richard III" de Shakespeare, la Teatrul Odeon

4. Silvia Purcărete pentru spectacolul "Decameronul" la Teatrul "Anton Pann" din Rm. Vilcea

5. Tompa Gábor pentru spectacolul "Neînțelegerea" de A. Camus, la Teatrul Maghiar Cluj

PREMIUL PENTRU CEL MAI BUN SPECTACOL

1. "Antigona", la Teatrul "L.S. Bulandra"

2. "Decameronul" la Teatrul "Anton Pann" Rm. Vilcea

3. "Ghetou", la Teatrul Național București

4. "Neînțelegerea", la Teatrul Maghiar Cluj

5. "Richard III", la Teatrul Odeon

SPONSORI. GALA PREMIILOR UNITER pentru stagiunea 1992-1993 beneficiază de sprijinul unor sponsori prestigioși: Credit Bank (sponsor principal), Primăria Municipiului București, Rank Xerox România, Bond, Locom, Vrancea, Cotara Consulting, Hotel București, Shell România, Radio Delta, Tarom, Cazino Victoria, Banca Țiriac, Bankcoop, BTT, Teatrul Odeon, Zarea. Sponsorii Fondatori ai GALEI sînt "Secursala de Prebușare a Lemnului" Vatra Dornei și "Întreprinderea de Armături Industriale" Zalău.**CENTRUL SOROS PENTRU ARTĂ CONTEMPORANĂ anunță****EXPOZIȚIA ANUALĂ
octombrie 1994****Tema: Discursul artistic - reflex al problemelor comunității****Obiective:**

- Demonstrarea capacității artistului de a-și asuma o identitate socială dincolo de limitele profesiei sale.
- Stabilirea cu prioritate a stărilor de criză provenind din zonele critice ale spectrului social (minorități de orice fel, grupuri marginale, categorii cu probleme de integrare).
- Explorarea potențialului interactiv al unor arii excluse din circuitul culturii (comunități rurale, suburbane, instituții de sănătate, de reeducare etc.).

ETAPE:

- Investigarea zonei de interes.
- Elaborarea unui "discurs de identificare" pe cât posibil atipic (convingerea în comunitate ca modalitate de stabilire a unei "urme" în conștiința colectivă).
- Constituirea unei "piese de evidență" asupra întregului proces, în așa fel încît ea să poată fi comunicată la distanță prin mijloace rapide (telegraf, telefon, fax, e-mail) și/sau integrată într-un eveniment complex (proiecții dia/film/video, performanțe etc.). Aceste materiale vor constitui substanța Expoziției Anuale, rezultatul final, care va acumula mesajele și le va oferi, pentru o singură zi, publicului.

Artiștii interesați sînt invitați să trimită un proiect cuprinzînd:

 schița de ansamblu; descrierea tehnică în detaliu.

Comitetul de organizare va sprijini realizarea din punct de vedere tehnic a proiectelor selectate.

Cu prilejul vernisajului, un juriu internațional va acorda premii.

TERMEN LIMITĂ DE PREDARE A PROIECTELOR: 15 APRILIE 1994.

pe adresa: Centrul Soros pentru Artă Contemporană, Str. Știrbei Vodă nr. 1 C.P. 1-827, București, cu mențiunea "pentru Expoziția Anuală"

Relații suplimentare la telefon 311.21.92

NATO propune o colaborare

Europa nu este încă acel continent utopic, "casa noastră comună". În Vest se traversează o perioadă a crizei în prosperitate, în Est tranziția are chipul războiului civil sau al recesiunii. Armonizarea intereselor nu s-a concretizat într-o altă formulă de echilibru, conceptul diviziunii - de după Ialta - nefiind practic înlocuit cu o modalitate de parteneriat în materie de securitate. Bruxelles, 13-15 ianuarie 1994. O întâlnire NATO la nivel înalt ai cărei rezultat pare a fi o nouă abandonare a Estului.

Imediat după încheierea războiului rece, Alianța Nord-Atlantică a trebuit să-și reconsidere rolul și atribuțiile. Dintr-un organism esențialmente defensiv, NATO s-a văzut pus în fața unor situații care solicitau alte competențe și o supleț sporită în abordarea problemelor. Căderea cortinei de fier și desființarea Pactului de la Varșovia (Iulie 1991) au dus la apariția unui vacuum de securitate în Europa Centrală și de Est, de aici dorința multor state din această parte a continentului nostru de a adera la NATO. Numai că oficialii nord-atlantici au fost mai reticenți. De la invocarea motivelor de ordin tehnic sau oferirea unor simple concepte ideologice ("noul continent" al președintelui Mitterrand), până la crearea unor noi modalități de colaborare (COCONA) sau lărgirea atribuțiilor CSCE privind securitatea europeană, s-au încercat o mulțime de lucruri, toate acestea constituind doar paliative ale garanțării unei ideale păci-globale. În plus, chiar dacă nu strict geografic, dar cel puțin din punct de vedere geo-strategic, Europa înseamnă și o confruntare între Statele Unite și Rusia. Adică o confruntare de interese între un Atlas care nu mai poate duce singur lumea pe umeri și un urs imperial care își oblojește râurile. Cum să impacte toate acestea?

"Trebuie să ne întrebăm dacă extinderea calității de membru ar slăbi coeziunea NATO așa cum este acum, dacă am supăra Rusia sau pe alții care ar fi lăsați pe dinafară și dacă am fi implicați în noi conflicte etnice de tipul celui iugoslav", se întreba un reprezentant nord-atlantic, cu câteva zile înaintea reuniunii de la Bruxelles, rezumând principalele obiective legate de acceptarea în NATO a statelor centrale și est-europene. Summit-ul din capitala Belgiei trebuia să ofere o soluție concretă la numeroasele semne de întrebare asupra felului în care se poate garanta securitatea și stabilitatea întregii Europe.

Și s-a adoptat formula "parteneriatului pentru pace", un concept lansat de Statele Unite, aparent un pas înainte, de fapt o simplă invitație la colaborare, care prevede foarte puține soluții concrete. Reprezentanții celor 16 state membre NATO, printre care și președintele Bill Clinton, au adoptat un document plin de bune intenții: "Parteneriatul pentru pace va stabili un nou tip de relații de securitate între Alianța Atlantică de Nord și partenerii săi. NATO va acorda consultanță oricărui participant activ la Parteneriat, în cazul în care acesta își simte amenințată integritatea teritorială, independența politică sau securitatea". Se mai prevede operațiuni comune de menținere a păcii, de căutare și salvare, umanitare. Pentru coordonarea activităților militare comune, țările participante la Parteneriat vor fi invitate să trimită ofițeri de legătură cu statut permanent.

Oferă această formulă garanții suplimentare pentru securitatea europeană? Aproape deloc. Liderii țărilor din centrala Europei (Polonia, Cehia, Slovacia, Ungaria) și-au manifestat în dese rânduri dorința de a adera la NATO, ca unica modalitate de a contracara eventualele tendințe expansioniste ale Rusiei. "Americani cred că pot să imblinzesc ursul, uifind că acest lucru nu este posibil într-o pădure sălbatică", comenta președintele Lodi Walesa pe marginea refuzului vădit al Occidentului de a lăsa cel puțin în calcul imperialismul de factură sovietică.

Unul dintre argumentele majore împotriva admiterii de noi membri a fost întotdeauna faptul că Rusia ar putea ridica obiecții și că o asemenea mișcare ar putea fi considerată ca o expansiune agresivă a NATO către Est. Moscova s-a exprimat deseori oficial în acest sens, ba chiar președintele Elțin a vorbit voalat despre o nouă Ialtă. Și deși democrația continuă să fie o cină pentru ruși, potențialul lor militar nu poate fi neglijat.

NATO rămâne o instituție în criză de soluții viabile. O consecință principală a Parteneriatului este faptul că la granița răsăriteană a Germaniei continuă să existe o zonă de insecuritate. Bonul a făcut în mai multe rânduri presiuni pentru acceptarea de noi membri ai Alianței. Bineînțeles, dorința și-a extins și zona de influență. Dar mult mai important este că menținerea situației actuale, coroborată cu scăderea capacității de influență americane și cu vădită tendință naționalistă la nivel european poate duce la situații similare amilor de dinaintea celui de-al doilea război mondial. Și totuși Parteneriatul pentru pace permite țărilor NATO să speră că vor scăpa de o obsesie. În schimbul concesiilor făcute Rusiei, această țară împreună cu Ucraina și Belarus s-au angajat să-și reducă treptat arsenalul nuclear.

În avânt, după summit-ul de la Bruxelles, au ieșit doar țările din așa-numita a doua categorie. Respectiv Bulgaria, România și republicile asiatiche din fosta URSS. Toate acestea sînt acum potențiale membre cu drepturi egale ale unei frumose modalități de colaborare în domeniul securității europene. Care nu are totuși concretețe, nici toate acestea sînt simple vorbe pe hîrtie. Așa cum tot vorbe în vînt au fost și garanțiile de securitate oferite, spre exemplu, României, în anii '90.

Stabilitatea europeană nu este o problemă de azi pe mâine. Practic este o chestiune de supraviețuire cu consecințe pe termen lung. Poate că la Bruxelles era posibil să se găsească o modalitate efectivă de colaborare militară Est-Vest. Istoria a demonstrat că o Europă de Răsărit neangrenată în structurile de securitate occidentale rămîne un butoi cu pulbere. Estul a cerut NATO, fără a oferi mai nimic, nu a demonstrat decât că nu vrea sau nu poate.

Gabriela Adămeșteanu (redactor-șef), Rodica Palade (redactor-șef adjuncț), Andrei Cornea (redactor-șef adjuncț), Dan Perjovschi (director artistic), Oana Armeanu (actualitate socială), Marian Chiriac (actualitate politică), Florina Popa (șef departament economic), Cornelia Niculescu (contabil), Radu Dobăndă (coeditor), Gina Marin (fotoreporter, secretariat), Mircea Ionescu (șef serviciu difuzare), Ioan Condor, Mihaela Chiușia, Ovidiu Neacșu (difuzare), Flori Sava (publicitate). Rubrici permanente: Tia Serbănescu (comentariu politic), Ilie Serbănescu (interviu pe teme economice), Raluca Stroe-Brumariu, Horatiu Pepine (Parlament), H.-R. Putapievici (Beri). Corespondenți interni: Ioan Muslea (Cluj), Cristian Voicu (Craiova). Corespondenți externi: Adrian Niculescu (Milano), William Totok (Istanbul). Ion Mircea Damian (Paris). Responsabil de număr: Andrei Cornea

Redacția și administrația: București, Calea Victoriei 120. Tel. 614.17.76, Tel/fax 311.22.08

ISSN-1220-5761

Tipărit la "TRIPOL" SA
Calea Pivovnei 114
Tehtoredactare
computerizată
Adrian Balșag
Alexandru Ciup
Revista "22"

Un yankeu la curtea țărilor

La Moscova, președintele Bill Clinton a dormit la Kremlin, în palatul țărilor, împreună cu soția Hillary și fiica Chelsea, lucru care l-a încântat nespus, iar la cîeva ore după un banchet oficial stropit cu Stolicinaia, s-a pîmbat în zori de zi (6.30 a.m.) prin Piața Roșie. Dar toate acestea sînt doar amănunte pîcînte, care tîn în primul rînd de imaginea publică a șefului celui mai puternic stat din lume. Nu tot stît de atrăgătoare par însă și acordurile convenite cu omologii săi.

Singurul rezultat concret al întîlnirii de la Moscova l-a constituit semnarea înțelegerii trilaterale americano-ruse-ucrainene cu privire la demontarea armelor nucleare de pe teritoriul Ucrainei și transferarea lor, spre distrugere, în Rusia. Datele acordului prevăd, printre altele, acordarea de despăgubiri Kievului în valoare de aproximativ 180 milioane dolari, deși nevoile reale sînt mult mai mari. Totodată s-au promis bani și pentru susținerea economiei ucrainene. În rest, întîlnirea Clinton-Elțin din capitala rusă s-a caracterizat doar prin înțelegeri protocolare, ale căror rezultate urmează să se vadă într-un viitor cit mai apropiat: deblocarea unor noi ajutoare financiare masive, dezarmarea armelor nucleare strategice, trimiterea a mil de cadre de conducere din economia Rusiei în Occident la specializare.

Indiscutabil, Statele Unite rămîn principala forță a mediilor de informare în masă. Turneul președintelui Clinton pe întîrîntul continent a avut adeseori caracteristicile unui spectacol hollywoodian, regizat ca la carte, în care sunetul și imaginea au prezentat varianta unui superman politic. Rămîne undeva departe, ca o amintire tristă, imaginea fastului președinte George Bush prăbușindu-se în timpul unui dîneu oficial tînut la Tokio.

Dacă am rămîne la imaginea vehiculate de mass-media în putea sta liniștiți. America este încă puternică. Realitatea e totuși puțin altfel. Întrebarea din subtitlu devine relevantă dacă este să analizăm consecințele turneului indesebi ale întîlnirii la nivel înalt de la Moscova.

Bill Clinton a promis bani. Numai că economia americană nu mai are vigoarea de altădată, probleme interne (șomajul mai ales) presează, iar o parte extrem de numeroasă a Congresului nu pare să mai fie de acord cu scurgerea banilor contribuabilului către o țară - Rusia, în speță - care în 1996 poate să aibă un președinte precum Jirinovski. Marea problemă a Administrației Statelor Unite rămîne înțelegerea necesităților și evoluției unui Est care tînde către să accepte la putere forțele naționaliste sau neocomuniste (vezi Lituania, Polonia și conform ultimelor sondaje de opinie așa s-ar putea întîmpla la alegerile din mai, din Ungaria). Deșuba semnează Bill Clinton înțelegeri cu președintele Leonid Kravciuk, dacă acestea sînt condiționate de votul conservatorilor din Parlamentul ucrainean. Deșuba promit Occidentul, Fondul Monetar, G-7, și Statele Unite pe deșupra, un masiv ajutor financiar pentru Rusia, dacă situația sîrî poate deveni negativă de la o clipă la alta. Astfel, la puțin timp după plecarea lui Clinton de la Moscova, figura de simbol a mișcării de reformă economică, Egor Gaidar, își dădea demisia din funcția de viceprim-ministru, lînsînd să se întrevadă un conflict între adepții terapiei de șoc și cei ai unei tranziții lente. Acum este foarte posibil ca la Moscova guvernul să fie pîrșit de toată echipa de reformiști.

Bill Clinton, întorcînd-te acasă și cîntă mai departe la saxofon", ar fi spus liderul Partidului Liberal Democrat, Vladimir Jirinovski. Dar președintele american nu-și poate permite luxul de a ignora situația din Rusia, care dacă la o turnură nefavorabilă pentru democrație poate hulvera întruaga lume. Vizita sa în Europa și mai ales în Moscova constituie pînă la urmă doar un mesaj de solidaritate cu liderii politici ruși care și-au asumat responsabilitatea tranziției sub auspiciile democrației. Chiar dacă în Casa Albă s-a tras cu tunul.

Pagină realizată de MARIAN CHIRIAC

Ministerul Afacerilor Externe atent la observațiile lui "22"

București, 19 ianuarie 1994

Stimată doamnă Adămeșteanu,

Am luat cunoștință cu interes de articolul "Pulovăr pentru Sarajevo", publicat la 29 decembrie 1993, în paginile revistei "22" și am reținut mențiunile legate de prezența grupului de parlamentari și ziariști români la Ambasada României de la Belgrad.

Ca în fiecare caz în care mass-media difuzează unele aspecte critice la adresa ambasadelor române, au fost întreprinse, desigur, măsuri pentru verificarea și clarificarea împrejurărilor avute în vedere. S-a constatat că unele remarci critice au corespuns realității. În consecință, Ministerul Afacerilor Externe a dispus rechemarea în țară a unor salariați ai ambasadei.

Pe această cale, vă adreșez expresia grațitudinii mele pentru sesizările dumneavoastră care au permis corectarea unei situații care nu este în concordanță cu preocupările conducerii ministerului privind încadrarea în standarde de reprezentare cât mai ridicate, la care este dutoare să aspire diplomația românească.

Și în viitor, conducerea MAE va rămîne sensibilă la articolele sau observațiile întemsiate în legătură cu lipsurile manifestate de personalul român, acreditat în străinătate. În mod aparte, va fi apreciată aducerea directă la cunoștință conducerii ministerului a sesizărilor, chiar înainte de a vedea lumina tiparului, pentru a se găsi soluții în faze incipiente, pentru îndepărtarea unor stări de lucruri nesatisfăcătoare sau pe care cu toții le dorim mai bune.

Vă rog să primiți asigurările deosebitei mele considerații.

Mircea Geoană

Purtător de cuvînt al Ministerului Afacerilor Externe